

Briuselis, 2018 09 12
COM(2018) 634 final

2018/0329 (COD)

Pasiūlymas

EUROPOS PARLAMENTO IR TARYBOS DIREKTYVA

**dėl bendrų neteisėtai esančių trečiųjų šalių piliečių grąžinimo standartų ir tvarkos
valstybėse narėse (nauja redakcija)**

*Europos Komisijos medžiaga vadovų susitikimui
Zalcburge 2018 m. rugsėjo 19–20 d.*

AIŠKINAMASIS MEMORANDUMAS

1. PASIŪLYMO APLINKYBĖS

- **Pasiūlymo pagrindimas ir tikslai**

Šis pasiūlymas yra Komisijos siūlomų priemonių rinkinio dalis atsižvelgiant į 2018 m. birželio 28 d. Europos Vadovų Tarybos išvadą¹, kuriose pabrėžta būtinybė gerokai suintensyvinti veiksmingą neteisėtų migrantų grąžinimą ir palankiai įvertintas Komisijos ketinimas parengti pasiūlymų dėl teisėkūros procedūra priimamų aktų dėl veiksmingesnės ir nuoseklesnės Europos grąžinimo politikos. Pagrindiniai principai, dėl kurių susitarta Europos Vadovų Tarybos išvadose ir kuriuos parėmė valstybės narės įvairiuose forumuose², pabrėžia būtinybę stiprinti Europos solidarumo priemones, visų pirma stiprinti Europos sienų ir pakrančių apsaugos pajėgas, užtikrinti veiksmingą išorės sienų ir migracijos valdymą ir sukurti veiksmingesnę ir darnesnę Europos grąžinimo politiką.

Veiksmingas trečiųjų šalių piliečių, neturinčių teisės būti ES, grąžinimas yra esminė Europos migracijos darbotvarkės dalis³. ES lygmeniu grąžinimo politika reglamentuojama Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2008/115/EB⁴ (toliau – Grąžinimo direktyva), kurioje nustatyti bendri neteisėtai esančių trečiųjų šalių piliečių grąžinimo standartai ir tvarka, visapusiškai laikantis negrąžinimo principo. Nuo Grąžinimo direktyvos įsigaliojimo 2010 m. migracijos spaudimas valstybėms narėms ir visai Sąjungai padidėjo. Todėl reikia labiau nei bet kada spręsti su veiksmingu neteisėtų migrantų grąžinimu susijusias problemas.

Galima išskirti dvi pagrindines problemas.

Pirma, valstybėms narėms kyla sunkumų ir kliūčių vykdant grąžinimo procedūras, kad būtų galima tinkamai užtikrinti sprendimų grąžinti vykdymą. Nacionalinė praktika, kuria įgyvendinama ES sistema, valstybėse narėse skiriasi ir nėra tokia veiksminga, kokia turėtų būti. Be to, kadangi pasislėpimo pavojus bei sulaikymo priemonių naudojimas nenuosekliai apibrėžti ir aiškinami, neteisėti migrantai slepiasi ir vyksta antrinis judėjimas. Dėl nepakankamo trečiųjų šalių piliečių bendradarbiavimo taip pat kyla kliūčių siekiant vykdyti grąžinimo procedūras. Valstybės narės neturi pakankamai priemonių, kad galėtų suteikti kompetentingoms institucijoms galimybes greitai keistis reikalinga informacija siekiant vykdyti grąžinimą.

Antra, ES grąžinimo politikos veiksmingumas taip pat priklauso nuo kilmės šalių bendradarbiavimo. Per pastaruosius trejus metus ES nuolat stengėsi užtikrinti, kad pagrindinės kilmės šalys bendradarbiautų migracijos valdymo srityje, ir dėl šių pastangų nemažai pasistūmėta į priekį ir priimta keletas teisiškai neprivalomų susitarimų dėl grąžinimo ir readmisijos. Šie susitarimai pradėti įgyvendinti ir dabar svarbu, kad visos valstybės narės atsižvelgtų į šiuos rezultatus ir visapusiškai naudotųsi susitarimais, kad į atitinkamas šalis grąžintų daugiau asmenų. Be to, Komisija taip pat pasiūlė stiprinti ES vizų politikos naudojimą, kaip priemonę siekiant bendradarbiavimo grąžinimo ir readmisijos srityje su trečiosiomis šalimis pažangos. Kai ta politika bus įtvirtinta teisės aktu, gerokai pagerės ES svarto poveikis palaikant ryšius su kilmės šalimis.

¹ 2018 m. birželio 28 d. Europos Vadovų Tarybos išvados.

² 2018 m. birželio 19 d. Vokietijos ir Prancūzijos Mėzebergo deklaracija dėl Europos pažado užtikrinti saugumą ir klestėjimą atnaujinimo.

³ COM(2015) 240 *final*.

⁴ 2008 m. gruodžio 16 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2008/115/EB dėl bendrų nelegaliai esančių trečiųjų šalių piliečių grąžinimo standartų ir tvarkos valstybėse narėse (OL L 348, 2008 12 24, p. 98).

Gražinimo veiksmingumo didinimas buvo vienas iš pastarųjų kelerių metų prioritetų. 2016 m. Komisija pasiūlė persvarstyti Europos sienų ir pakrančių apsaugos pajėgų įgaliojimus ir jie buvo gerokai sustiprinti gražinimo srityje. Pagal naujuosius įgaliojimus Agentūra plėtoja naujas priemones, kuriomis turėtų būti padedama valstybėms narėms vykdyti gražinimo veiklą ir procedūras. Atnaujintame 2017 m. veikslių gražinimo srityje plane⁵ Komisija nurodė, kaip dėl valstybių narių gražinimo procedūrų ir praktikos trūkumų mažėja ES gražinimo sistemos veiksmingumas. Todėl 2017 m. Komisija priėmė rekomendaciją, kurioje valstybėms narėms rekomenduojamos priemonės, kad gražinimas būtų veiksmingesnis⁶, be kita ko, visapusiškai naudojantis Gražinimo direktyvoje numatytais lankstumo galimybėmis. Tuo metu Komisija taip pat nurodė, kad remdamasi patirtimi, įgyta įgyvendinant rekomendaciją, ir atsižvelgdama į poreikį imtis tolesnių veikslių ir gerokai padidinti gražinamų asmenų procentinę dalį, ji yra pasirengusi pradėti Gražinimo direktyvos peržiūrą.

Nepaisant šių pastangų, didinant gražinimo veiksmingumą menkai pasistūmėta į priekį. Priešingai, pastebėta, kad gražinamų asmenų procentinė dalis visoje ES sumažėjo nuo 45,8 proc. 2016 m. iki vos 36,6 proc. 2017 m. Siekiant spręsti pagrindines veiksmingo gražinimo užtikrinimo problemas, būtina tikslingai persvarstyti Gražinimo direktyvą, visų pirma, sumažinti gražinimo procedūrų trukmę, užtikrinti geresnį prieglobsčio ir gražinimo procedūrų ryšį ir veiksmingiau taikyti priemones, kuriomis užkertamas kelias asmenims pasislėpti. Siekiant sukurti veiksmingesnę ir nuoseklesnę Europos gražinimo politiką, atitinkančią pagrindines teises, įtvirtintas Europos Sąjungos pagrindinių teisių chartijoje, reikia skubiai priimti tikslingai nauja redakcija išdėstyta Gražinimo direktyvą.

Tokioje tikslingai nauja redakcija išdėstytoje direktyvoje turėtų būti:

- nustatyta nauja pasienio procedūra, taikoma tada, kai siekiama greitai grąžinti tarptautinės apsaugos prašytojus, kurių prašymas pagal pasienio procedūrą dėl prieglobsčio buvo atmestas;
- nustatytos aiškesnės ir veiksmingesnės sprendimų grąžinti priėmimo ir tokių sprendimų apskundimo taisyklės;
- nustatyta aiški neteisėtų migrantų ir kompetentingų nacionalinių institucijų bendradarbiavimo sistema, supaprastintos savanoriško išvykimo laikotarpio suteikimo taisyklės ir nustatyta finansinės, materialinės ir nepiniginės pagalbos teikimo savanoriškai grįžti norintiems neteisėtiems migrantams sistema;
- sukurtos veiksmingesnės priemonės administraciniam gražinimo procesui valdyti ir palengvinti, kompetentingoms institucijoms keistis informacija ir grąžinimui vykdyti siekiant atgrasyti nuo neteisėtos migracijos;
- užtikrintas derėjimas ir sąveika su prieglobsčio procedūromis;
- užtikrintas veiksmingesnis sulaikymo priemonių naudojimas siekiant padėti vykdyti grąžinimą.

Siūlomais tiksliniais pakeitimais nekeičiama direktyvos taikymo sritis ir nedaromas poveikis esamai migrantų teisių apsaugai, be kita ko, susijusiai su vaiko interesais, šeimos gyvenimu ir sveikatos būkle. Direktyva toliau užtikrinama visiška pagarba pagrindinėms migrantų teisėms, visų pirma, negražinimo principui.

⁵ COM(2017) 200 *final*.

⁶ C(2017) 1600 *final*.

- **Suderinamumas su toje pačioje politikos srityje galiojančiomis nuostatomis**

Šiuo pasiūlymu toliau plėtojamos dabartinės Gražinimo direktyvos nuostatos dėl bendrų veiksmingo neteisėtų migrantų gražinimo standartų ir tvarkos, gerbiant jų pagrindines teises ir laikantis negražinimo principo.

Jis visų pirma grindžiamas įgyvendinamam atnaujintu Komisijos veiksmų planu ir 2017 m. kovo mėn. Rekomendacija dėl gražinimo, taip pat 2017 m. lapkričio mėn. priimtu peržiūrėtu Gražinimo vadovu⁷ ir papildo pasiūlymą toliau stiprinti Europos sienų ir pakrančių apsaugos agentūros vaidmenį siekiant užtikrinti veiksmingą ES išorės sienų kontrolę ir gerokai sustiprinti veiksmingą neteisėtų migrantų gražinimą.

Be to, siekdamas labiau skatinti savanorišką grįžimą valstybės narės turėtų sukurti veiklos programas, pagal kurias būtų teikiama didesnė su grįžimu susijusi pagalba ir konsultavimas, pavyzdžiui, tai gali būti parama reintegruoti į trečiąsias šalis, į kurias grįžtama, atsižvelgiant į bendrus remiamo savanoriško grįžimo ir reintegracijos programų⁸ standartus, siekiant tokias programas labiau suderinti.

- **Suderinamumas su kitomis Sąjungos politikos sritimis**

Šis pasiūlymas dera su Europos migracijos darbotvarke, kuria Komisijos Pirmininko J.-C. Junckerio politinės gairės išplėtos į nuoseklias ir viena kitą stiprinančias iniciatyvas, pagrįstas keturiais ramsčiais. Tie ramsčiai – tai neteisėtos migracijos paskatų mažinimas, išorės sienų apsauga ir gyvybių gelbėjimas, tvirta prieglobsčio politika ir nauja teisėtos migracijos politika.

Juo taip reaguojama į 2018 m. birželio 28 d. Europos Vadovų Tarybos išvadas, kuriose prašoma gerokai suintensyvinti veiksmingą neteisėtų migrantų gražinimą ir palankiai įvertintas Komisijos ketinimas parengti pasiūlymų dėl teisėkūros procedūra priimamų aktų dėl veiksmingesnės ir nuoseklesnės Europos gražinimo politikos.

Šis pasiūlymas dera su kitomis Sąjungos politikos sritimis ir jas sustiprina. Tos politikos sritys, be kita ko, yra:

- bendra Europos prieglobsčio sistema su didėjančia prieglobsčio ir gražinimo procedūrų sąveika, ypač pasienio procedūrų kontekste;
- Europos sienų ir pakrančių apsaugos pajėgų reglamentas, kuriuo toliau stiprinami Europos sienų ir pakrančių apsaugos agentūros įgaliojimai gražinimo srityje. Be to, šiuo pasiūlymu reikalaujama sukurti nacionalines gražinimo valdymo sistemas, kurios turėtų palaikyti ryšį su tos agentūros sukurta centrine sistema, remiantis nauju pasiūlymu dėl Europos sienų ir pakrančių apsaugos pajėgų reglamento, kuris yra šio teisės aktų rinkinio dalis.

2. TEISINIS PAGRINDAS, SUBSIDIARUMO IR PROPORCINGUMO PRINCIPAI

- **Teisinis pagrindas**

Šiuo pasiūlymu Gražinimo direktyva išdėstoma nauja redakcija, todėl jis turėtų būti grindžiamas Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo 79 straipsnio 2 dalies c punktu, kuriuo Sąjunga įgaliojama priimti priemones neteisėtos imigracijos ir gyvenimo be leidimo srityje, įskaitant be leidimo gyvenančių asmenų išsiuntimą ir repatriaciją.

⁷ C(2017) 6505.

⁸ Neprivalomi bendri valstybių narių įgyvendinamų remiamo savanoriško grįžimo (ir reintegracijos) programų standartai (8829/16).

- **Kintamoji geometrija**

Kalbant apie kintamąją geometriją, šis pasiūlymas panašus į dabartinę Gražinimo direktyvą.

Pagal prie Sutarčių pridėto Protokolo Nr. 22 dėl Danijos pozicijos 4 straipsnį per šešis mėnesius po to, kai Taryba nusprendžia dėl šios direktyvos Danija turi nuspręsti, ar ši pasiūlymą, kuriuo plėtojamas Šengeno *acquis*, įtrauks į savo nacionalinę teisę.

Jungtinės Karalystės ir Airijos atžvilgiu Gražinimo direktyvos taikymo pobūdis yra mišrus, kaip parodyta 48 ir 49 konstatuojamosiose dalyse. Nustatyta, kad šiam pasiūlymui taikomas ir prie Sutarčių pridėtas Protokolas Nr. 19 dėl į Europos Sąjungos sistemą integruoto Šengeno *acquis* ir prie Sutarčių pridėtas Protokolas Nr. 21 dėl Jungtinės Karalystės ir Airijos pozicijos dėl laisvės, saugumo ir teisingumo erdvės.

Remiantis atitinkamais susitarimais dėl Islandijos, Norvegijos, Šveicarijos ir Lichtenšteino asociacijos įgyvendinant, taikant ir plėtojant Šengeno *acquis* toms šalims siūloma direktyva turėtų būti privaloma.

- **Subsidiarumo principas**

Šio pasiūlymo tikslas – pašalinti pagrindinius trūkumus ir kliūtis, su kuriomis valstybės narės susiduria vykdydamos gražinimą. Neteisėtoms imigracijos prevencija ir kova su ja bei asmenų, neturinčių teisės pasilikti, gražinimas yra visoms valstybėms narėms svarbus tikslas, kurio valstybės narės negali pasiekti vienos. Todėl reikia tolesnių ES veiksmų, kad būtų padidintas Sąjungos gražinimo politikos veiksmingumas, visapusiškai laikantis Europos Sąjungos sutarties 5 straipsnio 3 dalyje nustatyto subsidiarumo principo.

- **Proporcingumo principas**

Šiuo pasiūlymu, kartu su pasiūlymu padidinti Europos sienų ir pakrančių apsaugos agentūros įgaliojimus, siekiama spręsti problemas, kylančias Sąjungai migracijos valdymo ir neteisėtai esančių trečiųjų šalių piliečių gražinimo srityje. Jis yra dalis esamos bendros gražinimo politikos sistemos ir ją sustiprina. Šią sistemą, be kita ko, sudaro operatyvinės paramos priemonės ir programos, taip pat finansavimo mechanizmai, kuriais gali naudotis gražinimo srityje dirbančios valstybių narių institucijos ir organizacijos. Gražinimo direktyvos pakeitimai yra nedideli ir tikslingi, jais siekiama veiksmingai pašalinti pagrindinius gražinimo procedūrų trūkumus ir mažinti kliūtis, kylančias valstybėms narėms vykdam gražinimą, gerbiant atitinkamų trečiųjų šalių piliečių pagrindines teises. Šiuo pasiūlymu neviršijama to, kas būtina nurodytiems tikslams pasiekti.

- **Priemonės pasirinkimas**

Gražinimo direktyvoje jau nustatytas tvirtas veiksmingo ir oraus neteisėtai esančių trečiųjų šalių piliečių gražinimo normų rinkinys. Šiuo pasiūlymu siekiama numatyti tikslinius tos direktyvos pakeitimus, kuriais siekiama pašalinti tam tikrus nustatytus trūkumus ir kliūtis, kylančius valstybėms narėms vykdam gražinimą. Kadangi šiuo pasiūlymu nauja redakcija išdėstoma Gražinimo direktyva, tinkamiausia yra ta pati teisinė priemonė.

3. **EX POST VERTINIMO, KONSULTACIJŲ SU SUINTERESUOTOSIOMIS ŠALIMIS IR POVEIKIO VERTINIMO REZULTATAI**

- **Galiojančių teisės aktų *ex post* vertinimas / tinkamumo patikrinimas**

Remiantis tikrinimo, kaip taikoma Šengeno *acquis*, vertinimo ir stebėsenos mechanizmu⁹ ir per Europos migracijos tinklo grąžinimo srities ekspertų grupę bei Europos sienų ir pakrančių apsaugos agentūrą surinkta informacija buvo galima išsamiai įvertinti, kaip valstybės narės įgyvendina Sąjungos grąžinimo politiką.

2015 m. buvo atliktas pirmasis vertinimas grąžinimo srityje ir nuo to laiko nustatyti keli kompleksiniai elementai, bendri visoms toms įvertintoms nacionalinėms su grąžinimu susijusioms situacijoms ir sistemoms (21 valstybėse narėse ir Šengeno asocijuotosiose šalyse).

- **Konsultacijos su suinteresuotosiomis šalimis**

2016 m. spalio mėn. išvadose Europos Vadovų Taryba paragino sustiprinti nacionalinius administracinius grąžinimo procesus. 2017 m. vasario mėn. Maltos deklaracijoje valstybių ir vyriausybės vadovai pabrėžė poreikį peržiūrėti ES grąžinimo politiką, atsižvelgiant į objektyvią Sąjungos ir nacionalinių teisinių, veiklos, finansinių ir praktinių priemonių taikymo analizę. Deklaracijoje palankiai įvertintas Komisijos ketinimas sparčiai pateikti atnaujintą ES veiksmų grąžinimo srityje planą ir gaires dėl operatyvesnio ES ir valstybių narių vykdomo grąžinimo ir veiksmingos readmisijos, naudojantis galiojančia *acquis*. 2015 m. ES veiksmų grąžinimo srityje plane ir vėliau 2017 m. Komunikate dėl veiksmingesnės grąžinimo politikos bei prie jo pridedamoje rekomendacijoje Komisija pabrėžė būtinybę griežčiau vykdyti ES grąžinimo taisykles, kad ES grąžinimo politika būtų bendrai veiksmingesnė. 2018 m. birželio mėn. išvadose Europos Vadovų Taryba palankiai įvertino Komisijos ketinimą parengti pasiūlymų dėl teisėkūros procedūra priimamų aktų dėl veiksmingesnės ir nuoseklesnės Europos grąžinimo politikos.

Per pastaruosius dvejus metus Europos migracijos tinklas prisidėjo šioje srityje atlikdamas specialius tyrimus, teikdamas *ad hoc* užklausas ir rengdamas informacinius pranešimus, susijusius su grąžinimo veiksmingumu ES valstybėse narėse, alternatyviomis sulaikymui priemonėmis, remiamu savanorišku grįžimu ir reintegracijos programomis, sulaikymu ir materialinėmis sulaikymo sąlygomis, teisine pagalba sulaikymo centruose ir kitomis temomis.

- **Tiriamųjų duomenų rinkimas ir naudojimas**

Su valstybėmis narėmis Grąžinimo direktyvos ryšių grupėje, Europos migracijos tinklo grąžinimo srities ekspertų grupėje ir Europos sienų ir pakrančių apsaugos agentūroje techniniu lygmeniu keistasi informacija apie dabartinius įgyvendinimo sunkumus. Šio proceso rezultatas, visų pirma, – persvarstytas Grąžinimo vadovas ir Europos migracijos tinklo tyrimas dėl grąžinimo veiksmingumo ES valstybėse narėse. Tyrimu siekta išnagrinėti ES grąžinimo taisyklių, įskaitant Grąžinimo direktyvą ir susijusią Europos Sąjungos Teisingumo Teismo praktiką, poveikį valstybių narių grąžinimo politikai ir praktikai, taigi ir grąžinimo proceso veiksmingumui visoje ES.

- **Poveikio vertinimas**

Grąžinimo veiksmingumo didinimas buvo vienas iš pastarųjų metų Komisijos prioritetų. Siekiant šio tikslo Europos sienų ir pakrančių apsaugos pajėgų reglamentu ir naujais

⁹ 2013 m. spalio 7 d. Tarybos reglamentas (ES) Nr. 1053/2013, kuriuo sukuriamas tikrinimo, kaip taikoma Šengeno *acquis*, vertinimo ir stebėsenos mechanizmas ir panaikinamas 1998 m. rugsėjo 16 d. Vykdomojo komiteto sprendimas, įsteigiantis Šengeno įvertinimo ir įgyvendinimo nuolatinį komitetą (OL L 295, 2013 11 6, p. 27).

Agentūros įgaliojimais grąžinimo srityje padaryta reikšmingų patobulinimų. Be to, atnaujintame veiksmų grąžinimo srityje plane ir rekomendacijoje dėl grąžinimo veiksmingumo didinimo, paskelbtais 2017 m. kovo mėn., nurodyta, kad valstybių narių grąžinimo procedūrų ir praktikos trūkumai kenkia grąžinimo sistemos veiksmingumui. Atsižvelgdamos į šias aplinkybes, Komisija ir valstybės narės pradėjo technines konsultacijas, kad išnagrinėtų dabartines grąžinimo problemas ir nustatytų trūkumus, ir pripažino, kad reikia tikslingai pakeisti galiojančius teisės aktus. Po šių konsultacijų ir vėliau atliktos pagrindinių klausimų analizės 2017 m. lapkričio mėn. buvo persvarstytas Grąžinimo vadovas. Taip pat konsultuotasi su pilietine visuomene; be to, atlikus vertinimus pagal Šengeno vertinimo mechanizmą buvo galima susidaryti išsamų vaizdą, kokius klausimus reikėtų spręsti grąžinimo srityje. Per šiuos procesus suinteresuotosios šalys galėjo nustatyti teises ir praktines veiksmingo grąžinimo vykdymo kliūtis, susijusias su Grąžinimo direktyva, ir patvirtinti poreikį tikslingai persvarstyti Direktyvą.

2018 m. birželio mėn. išvadose Europos Vadovų Taryba palankiai įvertino Komisijos ketinimą parengti pasiūlymų dėl teisėkūros procedūra priimamų aktų dėl veiksmingesnės ir nuoseklesnės Europos grąžinimo politikos. Atsižvelgiant į tai, kad pagrindiniai grąžinimo srities klausimai buvo išsamiai įvertinti, į tai, kad pasiūlymai dėl teisėkūros procedūra priimamų aktų turėtų būti pateikti skubos tvarka, ir pripažįstant tai, kad esamos direktyvos persvarstymas yra tinkamiausias sprendimas tiek turinio, tiek laiko atžvilgiu, manoma, kad nėra būtina atlikti šio pasiūlymo poveikio vertinimo.

- **Pagrindinės teisės**

Šiuo pasiūlymu užtikrinamos pagrindinės teisės ir laikomasi principų, pripažįstamų Europos Sąjungos sutarties 2 ir 6 straipsniuose ir Europos Sąjungos pagrindinių teisių chartijoje.

Visų pirma šiuo pasiūlymu visapusiškai gerbiamas žmogaus orumas, teisė į gyvybę, laikomasi kankinimo ir nežmoniško ar žeminančio elgesio arba baudimo uždraudimo, gerbiama teisė į laisvę ir saugumą, teisė į asmens duomenų apsaugą, teisė į prieglobstį ir apsaugą išsiuntimo ir išdavimo atveju, negrąžinimo ir nediskriminavimo principai, teisė į veiksmingą teisinę gynybą ir vaiko teisės.

4. POVEIKIS BIUDŽETUI

Šiuo pasiūlymu nesukuriama jokios finansinės ar administracinės naštos Sąjungai. Todėl jis neturi poveikio Sąjungos biudžetui.

5. KITI ELEMENTAI

- **Įgyvendinimo planai ir stebėseną, vertinimas ir ataskaitų teikimo tvarka**

Per trejus metus nuo šios direktyvos įsigaliojimo, o vėliau kas trejus metus Komisija pateikia Europos Parlamentui ir Tarybai šios direktyvos taikymo ataskaitą; teikdama tokią ataskaitą Komisija gali pasiūlyti pakeitimus, kurie laikomi būtinais.

- **Išsamus konkrečių pasiūlymo nuostatų paaiškinimas**

Šio pasiūlymo tikslinių pakeitimų tikslas – padidinti grąžinimo procedūros veiksmingumą, be kita ko, jo sąsają su prieglobsčio procedūrų nutraukimu. Tiksliniais pakeitimais nekeičiamos trečiųjų šalių piliečių apsaugos priemonės bei teisės ir gerbiamos jų pagrindinės teisės, visų pirma, laikomasi negrąžinimo principo.

Toliau paaiškinami su atitinkamos nuostatomis susiję pakeitimai.

1) Pasislėpimo pavojus (6 straipsnis). Yra didelis poreikis nustatyti objektyvius ES masto kriterijus, kuriais remiantis būtų nustatoma, ar esama pasislėpimo pavojaus, įskaitant neleistiną antrinį judėjimą. Siekiant išvengti skirtingo ar neefektyvaus aiškinimo, pasiūlyme pateikiamas bendras, nebaigtinis, objektyvių kriterijų, pagal kuriuos nustatoma, ar esama pasislėpimo pavojaus, sąrašas, kuris yra bendro atskiro atvejo konkrečių aplinkybių vertinimo dalis.

2) Prievolė bendradarbiauti (7 straipsnis). Vis dažniau pastebėta, kad ne visi trečiųjų šalių piliečiai bendradarbiauja per grąžinimo procedūras, dėl to trukdo vykdyti grąžinimą. Todėl būtina nustatyti aiškią trečiųjų šalių piliečių prievolę bendradarbiauti su nacionalinėmis institucijomis visais grąžinimo procedūrų etapais, visų pirma, kad būtų galima nustatyti ir patikrinti jų tapatybę siekiant gauti galiojantį kelionės dokumentą ir užtikrinti sėkmingą sprendimo grąžinti vykdymą. Tai atitinka panašią jau nustatytą ir taikomą prievolę bendradarbiauti su kompetentingomis institucijomis vykstant prieglobsčio procedūroms.

3) Sprendimo grąžinti priėmimas, kai nutraukiamas teisėtas buvimas (8 straipsnis). Atsižvelgiant į tai, kad valstybės narės ne visuomet priima sprendimus grąžinti, kai nutraukiamas teisėtas buvimas, pasiūlyme paaiškinama būtinybė priimti sprendimą grąžinti iš karto po to, kai priimamas sprendimas atmesti prašymą dėl teisėto buvimo arba nutraukti teisėtą buvimą. Kai sprendimas grąžinti priimamas iš karto po to, kai priimamas sprendimas atmesti tarptautinės apsaugos prašymą, arba šie sprendimai priimami tuo pačiu aktu, pagal Europos Sąjungos Teisingumo Teismo praktiką sprendimo grąžinti vykdymas sustabdomas tol, kol įsigalioja sprendimas atmesti prašymą.

4) Savanoriškas išvykimas (9 straipsnis). Būtina pritaikyti savanoriško išvykimo laikotarpio suteikimo taisykles. Toks laikotarpis neturėtų viršyti 30 dienų, kaip jau numatyta šiuo metu galiojančioje Grąžinimo direktyvoje. Tačiau, pagal šį pasiūlymą, nustatant savanoriško išvykimo laikotarpį, nebepivaloma suteikti mažiausiai septynių dienų laikotarpio. Taigi, valstybės narės gali priimti sprendimą dėl trumpesnio laikotarpio. Pasiūlyme taip pat nustatyti atvejai, kuriais tampa privaloma nesuteikti savanoriško išvykimo laikotarpio.

5) Draudimai atvykti, nustatyti atliekant patikrinimus kertant sieną išvykstant (13 straipsnis). Kai neteisėtai esantis trečiosios šalies pilietis pirmą kartą nustatomas atliekant patikrinimus išvykstant iš Sąjungos, tam tikrais atvejais gali būti tikslinga nustatyti draudimą atvykti, kad būtų išvengta pakartotinio atvykimo ateityje ir būtų sumažinta neteisėtos migracijos rizika. Be to, dėl to neturėtų būti vilkinamas jo išvykimas, atsižvelgiant į tai, kad asmuo jau ketina išvykti iš valstybių narių teritorijos. Šiuo pasiūlymu valstybėms narėms suteikiama galimybė nustatyti draudimą atvykti nepriimant sprendimo grąžinti, atskirai įvertinus kiekvieną atvejį ir atsižvelgiant į proporcingumo principą.

6) Grąžinimo valdymas (14 straipsnis). Kad grąžinimo procedūros būtų veiksmingos, reikalingos priemonės, kuriomis būtų sudarytos sąlygos kompetentingoms institucijoms nedelsiant susipažinti su informacija, ir veiklos programos, pagal kurias teikiama didesnė grąžinimo pagalba ir konsultavimo paslaugos grąžinamiems asmenims, kartu teikiant tinkamą operatyvinę ir finansinę ES paramą. Pasiūlymu nustatomas įpareigojimas turėti nacionalines grąžinimo valdymo sistemas, kurios laiku teiktų informaciją apie trečiųjų šalių piliečių tapatybę ir teisinę padėtį, kuri svarbi atskiriems atvejams stebėti ir imtis dėl jų veiksmų. Šios sistemos turi būti susietos su centrine sistema, kurią Europos sienų ir pakrančių apsaugos agentūra turėtų sukurti pagal naująjį reglamentą, kuris yra šio dokumentų rinkinio dalis.

Pasiūlyme taip pat nustatyta valstybių narių prievolė sukurti savanoriško grįžimo programas, kurios gali apimti ir reintegracijos paramą.

7) Teisių gynimo priemonės ir skundai (16 straipsnis). Užtikrinant grąžinimo procedūrų veiksmingumą ir spartą turėtų būti taikomos ir tinkamos apsaugos priemonės. Skundų dėl sprendimų grąžinti pateikimo terminai valstybėse narėse labai skiriasi – nuo kelių dienų iki vieno mėnesio ar daugiau. Laikantis pagrindinių teisių, terminas turi būti toks, kad pakaktų laiko užtikrinti galimybei pasinaudoti veiksminga teisine gynyba ir nebūtų vilkinamos grąžinimo procedūros.

Pasiūlyme numatytas konkretus terminas (penkios dienos) pateikti skundams dėl sprendimų grąžinti, priimtų tais atvejais, kai sprendimas grąžinti priimamas po to, kai įsigalioja sprendimas atmesti tarptautinės apsaugos prašymą.

Jeigu vykstant prieglobsčio suteikimo procedūroms teisminė institucija neįvertino negrąžinimo principo nesilaikymo rizikos, skundas dėl sprendimo grąžinti turi įgyti automatinį sustabdomąjį poveikį. Tai yra vienintelis privalomas atvejis, kai pagal šį pasiūlymą automatiškai sustabdomas sprendimo vykdymas, nedarant poveikio valstybių narių kompetentingų nacionalinių institucijų ar įstaigų įpareigojimui turėti galimybę laikinai sustabdyti sprendimo grąžinti vykdymą atskirais atvejais, kai tai laikoma būtina dėl kitų priežasčių. Toks sprendimas dėl laikino sustabdymo turi būti priimtas greitai, paprastai per 48 valandas.

Pasiūlyme taip pat nustatyta, kad turėtų būti galima pasinaudoti tik vienos instancijos teismine gynyba siekiant pateikti skundą dėl sprendimo grąžinti, kuris priimtas po ankstesnio neigiamo sprendimo dėl tarptautinės apsaugos prašymo, dėl kurio jau buvo imtasi teisminės gynybos priemonių.

Be to, juo dar labiau suderinamos taisyklės dėl nemokamos teisinės pagalbos ir (arba) atstovavimo teikimo gavus prašymą pagal prieglobsčio *acquis* nustatytas sąlygas.

8) Sulaikymas (18 straipsnis). Reikia padaryti tikslinių sulaikymo taisyklių pakeitimų. Pirma, pastaraisiais metais atsirado naujų pavojų, dėl kurių prireikus neteisėtai esantys trečiųjų šalių piliečiai, keliantys grėsmę viešajai tvarkai ar nacionaliniam saugumui, gali būti sulaikyti. Nors grąžinimo procedūrų aplinkybėmis tai yra naujas sulaikymo pagrindas, šis sulaikymo pagrindas jau nustatytas prieglobsčio *acquis*.

Antra, šiuo metu keliose valstybėse narėse nustatytas maksimalus sulaikymo laikotarpis yra gerokai trumpesnis, nei leidžiama pagal Grąžinimo direktyvą, ir juo užkertamas kelias veiksmingam išsiuntimui. Pasiūlymu maksimalus šešių mėnesių sulaikymo laikotarpis ir galimybė konkrečiomis aplinkybėmis jį pratęsti nekeičiami, tačiau reikalaujama, kad nacionalinės teisės aktuose būtų numatytas ne trumpesnis kaip trijų mėnesių pradinis minimalus sulaikymo laikotarpis, kad būtų tinkamiau atsižvelgiama į laikotarpį, kurio reikia norint sėkmingai įvykdyti grąžinimo ir readmisijos procedūras su trečiosiomis šalimis. Vis dėlto sulaikymas turi trukti kuo trumpiau ir būti taikomas tik tol, kol tinkamai vykdomas pasiruošimas išsiuntimui.

9) Pasienio procedūra (22 straipsnis). Valstybėms narėms paliekama galimybė nukrypti nuo Grąžinimo direktyvos taisyklių taikymo pasienio atvejais, kuriems taikomas 2 straipsnio 2 dalies a punktas, tačiau pasiūlyme numatytos konkrečios supaprastintos taisyklės, taikomos trečiųjų šalių piliečiams, kuriems taikyta pasienio procedūra dėl prieglobsčio: sprendimo paskelbimas supaprastinta forma, įprastinio savanoriško grįžimo laikotarpio nesuteikimas (išskyrus tuos atvejus, kai trečiosios šalies pilietis turi galiojantį kelionės dokumentą ir bendradarbiauja su nacionalinėmis institucijomis), trumpesnis skundo pateikimo terminas, specialus sulaikymo pagrindas. Ši pasienio procedūra dėl grąžinimo taikoma po pasienio procedūros dėl prieglobsčio. Siekiant palengvinti grąžinimą, siūloma užtikrinti, kad trečiosios šalies pilietis, kuris jau buvo sulaikytas nagrinėjant jo tarptautinės apsaugos prašymą per

pasienio procedūrą dėl prieglobsčio, būtų sulaikomas ne ilgiau kaip keturis mėnesis pagal pasienio procedūros dėl gražinimo nuostatas. Jeigu sprendimas gražinti per tą laiką neįvykdomas, trečiosios šalies pilietis gali būti toliau sulaikytas, jeigu tenkinama kuri nors iš sąlygų, išdėstytų nuostatose, susijusiose su bendromis sulaikymo taisyklėmis, 18 straipsnyje nustatytą sulaikymo laikotarpį.

↓ 2008/115/EB (pritaikytas)

2018/0329 (COD)

Pasiūlymas

EUROPOS PARLAMENTO IR TARYBOS DIREKTYVA

dėl bendrų neteisėtai esančių trečiųjų šalių piliečių gražinimo standartų ir tvarkos valstybėse narėse (nauja redakcija)

*Europos Komisijos medžiaga vadovų susitikimui
Zalburge 2018 m. rugsėjo 19–20 d.*

EUROPOS PARLAMENTAS IR EUROPOS SĄJUNGOS TARYBA,

atsižvelgdami į ~~Europos bendrijos steigimo sutartį~~ Sutartį dėl Europos Sąjungos veikimo , ypač į jos ~~63 straipsnio 3 dalies b punktą~~ 79 straipsnio 2 dalies c punktą ,

atsižvelgdami į Europos Komisijos pasiūlymą,

teisėkūros procedūra priimamo akto projektą perdavus nacionaliniams parlamentams,

laikydami įprastos teisėkūros procedūros,

kadangi:

↓ naujas

- (1) Europos Parlamento ir Tarybos direktyvoje 2008/115/EB¹⁰ reikia padaryti pakeitimų. Dėl aiškumo ta direktyva turėtų būti išdėstyta nauja redakcija;
- (2) veiksminga ir teisinga gražinimo politika – esminė Sąjungos požiūrio į geresnį visų migracijos aspektų valdymą dalis, kaip nurodyta 2015 m. gegužės mėn. Europos migracijos darbotvarkėje¹¹;

¹⁰ 2008 m. gruodžio 16 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2008/115/EB dėl bendrų nelegaliai esančių trečiųjų šalių piliečių gražinimo standartų ir tvarkos valstybėse narėse (OL L 348, 2008 12 24, p. 98).

¹¹ COM(2015) 285 final.

- (3) 2018 m. birželio 28 d. Europos Vadovų Taryba savo išvadose pabrėžė būtinybę gerokai suintensyvinti veiksmingą neteisėtų migrantų grąžinimą ir palankiai įvertino Komisijos ketinimą parengti pasiūlymų dėl teisėkūros procedūra priimamų aktų dėl veiksmingesnės ir nuoseklesnės Europos grąžinimo politikos;

↓ 2008/115/EB 1 konstatuojamoji dalis (pritaikytas)

~~1999 m. spalio 15 ir 16 d. Tarpinės Europos Vadovų Taryba nustatė nuoseklią imigracijos ir prieglobsčio strategiją, apimančią bendros prieglobsčio sistemos sukūrimą, legalios imigracijos politiką ir kovą su nelegalia imigracija.~~

↓ 2008/115/EB 2 konstatuojamoji dalis (pritaikytas)

~~2004 m. lapkričio 4 ir 5 d. Briuselio Europos Vadovų Taryba paragino suformuoti efektyvią išsiuntimo ir repatriacijos politiką, pagrįstą bendrais standartais, siekiant, kad su grąžintiniais asmenimis būtų elgiamasi žmoniškai ir kad būtų gerbiamos jų pagrindinės teisės ir orumas.~~

↓ 2008/115/EB 3 konstatuojamoji dalis (pritaikytas)

~~2005 m. gegužės 4 d. Europos Tarybos Ministrų komitetas priėmė „Dvidešimt gairių dėl priverstinio grąžinimo“.~~

↓ 2008/115/EB 4 konstatuojamoji dalis (pritaikytas)
⇒ naujas

- (4) ☒ ta Europos grąžinimo politika turėtų būti pagrįsta bendrais standartais, kad asmenys būtų grąžinami humaniškai ir visiškai gerbiant jų pagrindines teises ir orumą ☒ ⇒, taip pat laikantis tarptautinės teisės, įskaitant pabėgėlių apsaugos ir žmogaus teisių reikalavimus. ⇐ Turi būti nustatytos aiškios, ~~suprantamos~~ skaidrios ir teisingos taisyklės siekiant sukurti efektyvią veiksmingą grąžinimo politiką kaip privalomą gerai veikiančios migracijos politikos elementą ⇒, kuri atgrasytų nuo neteisėtos migracijos ir užtikrintų nuoseklumą su bendra Europos prieglobsčio sistema bei teisine migracijos sistema ir padėtų užtikrinti šių sistemų vientisumą ⇐;

↓ 2008/115/EB 5 konstatuojamoji dalis

- (5) Šia direktyva turėtų būti nustatytos horizontalaus pobūdžio taisyklės, taikomos visiems trečiųjų šalių piliečiams, kurie neatitinka ar nebeatitinka atvykimo į valstybę narę, buvimo arba gyvenimo joje sąlygų;

↓ 2008/115/EB 6 konstatuojamoji dalis

- (6) Valstybės narės turėtų užtikrinti, kad neteisėtas trečiųjų šalių piliečių buvimas būtų nutrauktas vadovaujantis teisinga ir aiškia skaidria tvarka. Pagal bendruosius ES teisės principus sprendimai pagal šią direktyvą turėtų būti priimami dėl kiekvieno konkretaus atvejo atskirai ir vadovaujantis objektyviais kriterijais, t. y. nagrinėjant turėtų būti atsižvelgiama ne vien į neteisėto buvimo faktą. Naudodamos standartines sprendimų, susijusių su grąžinimu, t. y. sprendimų grąžinti ir, jei priimama, sprendimų uždrausti atvykti ir sprendimų dėl išsiuntimo, formas, valstybės narės turėtų atsižvelgti į tą principą ir visapusiškai laikytis visų taikytinų šios direktyvos nuostatų;

↓ naujas

- (7) siekiant sumažinti pasislėpimo pavojų ir neteisėto antrinio judėjimo tikimybę turėtų būti sustiprintas ryšys tarp sprendimo nutraukti teisėtą trečiosios šalies buvimą ir sprendimo grąžinti priėmimo. Būtina užtikrinti, kad sprendimas grąžinti būtų priimamas iš karto po to, kai priimamas sprendimas nesuteikti leidimo teisėtai būti arba nutraukti tokį buvimą, arba geriausia, kad tokie sprendimai būtų priimami tuo pačiu aktu ar sprendimu. Tas reikalavimas turėtų pirmiausia būti taikomas tais atvejais, kai atmetamas tarptautinės apsaugos prašymas, su sąlyga, kad grąžinimo procedūra sustabdoma, kol sprendimas atmesti tą prašymą tampa galutinis ir kol išnagrinėjamas skundas dėl to atmetimo;

↓ 2008/115/EB 7 konstatuojamoji dalis (pritaikytas)

- (8) Pabrėžiama, kad siekiant palengvinti grąžinimo procesą, būtini Bendrijos Sąjungos ir dvišaliai readmisijos susitarimai su trečiosiomis šalimis. Tarptautinis bendradarbiavimas su kilmės šalimis visais grąžinimo proceso etapais yra būtina sąlyga siekiant grąžinimo įvykdymo;

↓ 2008/115/EB 8 konstatuojamoji dalis

- (9) Pripažįstama, kad valstybė narė turi teisę grąžinti neteisėtai esančius trečiųjų šalių piliečius su sąlyga, kad veikia teisinga ir veiksminga prieglobsčio sistema, kurioje visiškai atsižvelgiama į pabėgėlių negrąžinimo principą;

↓ 2008/115/EB 9 konstatuojamoji dalis

- (10) ~~Ppagal 2005 m. gruodžio 1 d. Tarybos direktyvą 2005/85/EB, nustatančią būtiniausius reikalavimus dėl pabėgėlio statuso suteikimo ir panaikinimo tvarkos valstybėse narėse~~¹² trečiosios šalies pilietis, paprašęs prieglobsčio valstybėje narėje, neturėtų būti laikomas neteisėtai tos valstybės narės teritorijoje esančiu asmeniu piliečiu, kol neįsigaliojo sprendimas nepatenkinti prašymo arba sprendimas, kuriuo jis netenka teisės likti šalyje kaip prieglobsčio siekiantis asmuo;

↓ naujas

- (11) siekiant užtikrinti, kad savanoriško išvykimo laikotarpio suteikimo ir trečiosios šalies piliečio sulaikymo taisyklės būtų aiškesnės ir veiksmingesnės, pasislėpimo pavojaus nustatymas turėtų būti pagrįstas objektyviais Sąjungos masto kriterijais. Be to, šioje direktyvoje turėtų būti nustatyti konkretūs kriterijai, kuriais remiantis nustatoma galima atmesti prielaida, kad yra pasislėpimo pavojus;
- (12) siekiant padidinti grąžinimo procedūros veiksmingumą, turėtų būti nustatyta aiški trečiųjų šalių piliečių atsakomybė, visų pirma, prievolė bendradarbiauti su valdžios institucijomis visais grąžinimo procedūros etapais, be kita ko, teikti duomenis ir informaciją, reikalingus jų individualiai padėčiai įvertinti. Be to, būtina užtikrinti, kad trečiųjų šalių piliečiai būtų informuoti apie šių prievolių nesilaikymo pasekmes, kiek tai susiję su pasislėpimo pavojaus nustatymu, savanoriško išvykimo laikotarpio suteikimu, galimybe sulaikyti asmenį ir galimybe naudotis programomis, pagal kurias teikiama logistinė, finansinė ir kita materialinė ar nepiniginė pagalba;

↓ 2008/115/EB 10 konstatuojamoji dalis (pritaikytas)
⇒ naujas

- (13) ~~K~~kai nėra pagrindo manyti, kad ~~ta~~ savanoriško išvykimo laikotarpio suteikimas galėtų pakenkti grąžinimo procedūros tikslui, savanoriškam grįžimui turėtų būti suteikiama pirmenybė priverstinio grąžinimo atžvilgiu ir , kai tinkama, turėtų būti suteikiamas ne ilgesnis nei trisdešimtys dienų laikotarpis savanoriškai išvykti , visų pirma, atsižvelgiant į grąžinimo tikimybę . Savanoriško išvykimo laikotarpis neturėtų būti suteiktas, jei nustatoma, kad yra pavojus, kad trečiųjų šalių piliečiai pasislėps, jų ankstesni prašymai dėl teisėto buvimo buvo atmesti kaip melagingi arba akivaizdžiai nepagrįsti arba jie kelia pavojų viešajai tvarkai, visuomenės saugumui arba nacionaliniam saugumui. Savanoriško išvykimo laikotarpis turėtų būti pratęsiamas, kai tai reikalinga dėl ypatingų individualaus atvejo aplinkybių. ~~Siekiant skatinti savanorišką grįžimą, valstybės narės turėtų teikti didesnę su grįžimu susijusią pagalbą, konsultuoti ir tinkamiausiu būdu naudotis atitinkamomis Europos grąžinimo fondo teikiamomis finansavimo galimybėmis.~~

¹² 2005 m. gruodžio 1 d. Tarybos direktyva 2005/85/EB, nustatanti būtiniausius reikalavimus dėl pabėgėlio statuso suteikimo ir panaikinimo tvarkos valstybėse narėse (OL L 326, 2005 12 13, p. 13).

↓ naujas

- (14) siekdamas skatinti savanorišką grįžimą valstybės narės turėtų turėti veiklos programas, pagal kurias teikiama didesnė su grįžimu susijusi pagalba ir konsultavimas, pavyzdžiui, tai gali būti parama reintegruoti į trečiąsias šalis, į kurias grįžtama, atsižvelgiant į bendrus remiamo savanoriško grįžimo ir reintegracijos programų standartus, kuriuos parengė Komisija kartu su valstybės narėmis ir kuriuos patvirtino Taryba;

↓ 2008/115/EB 11
konstatuojamoji dalis

- (15) Turėtų būti nustatytos bendros minimalios teisinės apsaugos priemonės, taikomos sprendimams, susijusiems su grąžinimu, siekiant užtikrinti efektyvią atitinkamų asmenų interesų apsaugą;

↓ naujas

- (16) skundo dėl sprendimų, susijusių su grąžinimu, pateikimo terminas turėtų būti toks, kad pakaktų laiko užtikrinti galimybes pasinaudoti veiksminga teisine gynyba, atsižvelgiant į tai, kad ilgi terminai gali daryti neigiamą poveikį grąžinimo procedūroms. Siekiant išvengti galimo piktnaudžiavimo teisėmis ir procedūromis, turėtų būti nustatytas maksimalus ne ilgesnis kaip penkių dienų terminas skundai dėl sprendimo grąžinti pateikti. Ši nuostata turėtų būti taikoma tik tada, kai priimamas galutinis sprendimas atmesti tarptautinės apsaugos prašymą, be kita ko, po galimos teisminės peržiūros;
- (17) skundas dėl sprendimo grąžinti, pagrįstas sprendimu atmesti tarptautinės apsaugos prašymą, dėl kurio jau imtasi veiksmingų teisminių teisių gynimo priemonių, turėtų būti nagrinėjamas tik vienoje instancijoje, nes atitinkamo trečiosios šalies piliečio padėtį jau bus išnagrinėjusi ir dėl jos priėmusi sprendimą teisminė institucija prieglobsčio procedūros aplinkybėmis;
- (18) skundas dėl sprendimo grąžinti turėtų turėti automatinį sustabdomąjį poveikį tik tais atvejais, kai yra pavojus, kad bus pažeistas negrąžinimo principas;
- (19) tais atvejais, kai negrąžinimo principui poveikis nedaromas, skundas dėl sprendimo grąžinti neturėtų turėti automatinio sustabdomojo poveikio. Teisminės institucijos atskirais atvejais turėtų turėti galimybę dėl kitų priežasčių laikinai sustabdyti sprendimo grąžinti vykdymą trečiosios šalies piliečio prašymu arba veikdamos *ex officio*, kai manoma, kad tai būtina. Paprastai, tokie sprendimai turėtų būti priimami per 48 valandas. Teisminės institucijos tokį sprendimą turėtų priimti nepagrįstai nedelsdamos, kai tai pagrįsta atsižvelgiant į atvejo sudėtingumą;
- (20) siekiant pagerinti grąžinimo procedūrų veiksmingumą ir išvengti nereikalingo delsimo, nedarant neigiamo poveikio atitinkamų trečiųjų šalių piliečių teisėms, sprendimo grąžinti vykdymas neturėtų būti automatiškai sustabdomas tais atvejais, kai pavojus, kad bus pažeistas negrąžinimo principas, jau įvertintas ir teismine gynyba jau veiksmingai pasinaudota per prieglobsčio procedūrą prieš priimant atitinkamą

sprendimą gražinti, dėl kurio pateiktas skundas, nebent atitinkamo trečiosios šalies piliečio padėtis būtų iš esmės pasikeitusi;

↓ 2008/115/EB 11
konstatuojamoji dalis (pritaikytas)
⇒ naujas

- (21) ~~Asmenys~~, neturintys pakankamai lėšų, ~~⇒ paprašę~~ turėtų gauti nemokamą reikalingą teisinę pagalbą. ~~Valstybės narės savo nacionalinės teisės aktuose turėtų~~ būti nustatytas sąrašas atvejų, kuriais ~~☒ nurodyti, kokiais atvejais~~ teisinė pagalba laikoma reikalinga;

↓ 2008/115/EB 12
konstatuojamoji dalis

- (22) Turėtų būti atsižvelgta į ~~nelegaliai neteisėtai~~ esančių trečiųjų šalių piliečių, kurie dar negali būti išsiusti, padėtį. Jų minimalių poreikių tenkinimo sąlygos turėtų būti apibrėžtos pagal nacionalinės teisės aktus. Siekdami įrodyti savo specifinę padėtį administracinės kontrolės ar patikrinimų atveju, šie asmenys turėtų gauti jų ~~situacijos padėties~~ raštišką patvirtinimą. Valstybės narės turėtų galėti savo nuožiūra nustatyti raštiško patvirtinimo formą ir formatą, ir taip pat turėtų galėti jį įtraukti į pagal šią direktyvą priimamus sprendimus, susijusius su gražinimu;

↓ 2008/115/EB 13
konstatuojamoji dalis

- (23) ~~Priverstinių priemonių taikymas turėtų priklausyti nuo proporcingumo ir veiksmingumo principų, atsižvelgiant į priemones, kurių imamas, ir siekiamus tikslus. Turėtų būti numatytos minimalios apsaugos priemonės, taikomos priverstiniam gražinimui, atsižvelgiant į 2004 m. balandžio 29 d. Tarybos sprendimą 2004/573/EB dėl jungtinių skrydžių organizavimo, iš dviejų ar daugiau valstybių narių teritorijos išsiunčiant trečiųjų šalių piliečius, kurių atžvilgiu priimti atskiri įsakymai dėl išsiuntimo~~¹³. Valstybėms narėms turėtų būti suteikiama galimybė pasinaudoti įvairiomis galimybėmis ~~kontroliuoti~~ stebėti priverstinį gražinimą;

↓ 2008/115/EB 14
konstatuojamoji dalis

- (24) Nacionalinėms ~~grąžinimo~~ priemonėms, ~~susijusioms su gražinimu~~, turėtų būti suteiktas ~~poveikis~~ Europos mastu ~~poveikis~~ nustatant draudimą atvykti, kuriuo uždraudžiama atvykti į visų valstybių narių teritoriją ir būti joje. Draudimo atvykti laikotarpis turėtų būti nustatomas kiekvienu atveju tinkamai atsižvelgiant į visas susijusias aplinkybes ir paprastai neturėtų būti ilgesnis nei penkeri metai. ~~Ypatinčiai~~

¹³ 2004 m. balandžio 29 d. Tarybos sprendimas 2004/573/EB dėl jungtinių skrydžių organizavimo, iš dviejų ar daugiau valstybių narių teritorijos išsiunčiant trečiųjų šalių piliečius, kurių atžvilgiu priimti atskiri įsakymai dėl išsiuntimo (OL L 261, 2004 8 6, p. 28).

Ypač turėtų būti atsižvelgiama į tuos atvejus, kai dėl atitinkamo trečiosios šalies piliečio jau priimtas daugiau kaip vienas sprendimas grąžinti ar duotas įsakymas išsiųsti, ar kad atitinkamas trečiosios šalies pilietis atvyko į valstybės narės teritoriją draudimo atvykti laikotarpiu;

↓ naujas

- (25) kai neteisėtai esantis trečiosios šalies pilietis nustatomas jam išvykstant patikrinimų prie išorės sienų metu, gali būti tikslinga nustatyti draudimą atvykti, kad būtų išvengta pakartotinio atvykimo ateityje ir taip būtų sumažinta neteisėtos imigracijos rizika. Pagrįstais atvejais, atlikus individualų vertinimą ir taikant proporcingumo principą, kompetentinga institucija gali nustatyti draudimą atvykti, nepriimdama sprendimo grąžinti, kad nebūtų atidedamas atitinkamo trečiosios šalies piliečio išvykimas;

↓ 2008/115/EB 15
konstatuojamoji dalis (pritaikytas)

- (26) ~~Valstybės~~ narės turėtų nuspręsti, ar, ~~primant~~ atliekant su grąžinimu susijusių sprendimų ~~dėl~~ peržiūros, peržiūros institucija arba įstaiga yra įgaliojamos pačios priimti sprendimą, susijusį su grąžinimu, kuris pakeistų ankstesnį sprendimą;

↓ 2008/115/EB 16
konstatuojamoji dalis

- (27) ~~S~~ulaikymo taikymas išsiuntimo tikslu turėtų ~~būti ribojamas ir~~ atitikti proporcingumo principą priemonių, kurių imamasi, ir siekiamų tikslų atžvilgiu. Sulaikymas yra pateisinamas tik tada, kai rengiamasi grąžinimui arba išsiuntimo procesui, ir jei švelnesnių priverstinių priemonių nepakaktų;

↓ naujas

- (28) sulaikymas turėtų būti taikomas atskirai įvertinus kiekvieną atvejį, kai yra pasislėpimo pavojus, kai trečiosios šalies pilietis vengia rengtis grąžinimo ar išsiuntimo procesui ar trukdo jį atlikti arba kai atitinkamas trečiosios šalies pilietis kelia pavojų viešajai tvarkai, visuomenės saugumui arba nacionaliniam saugumui;

- (29) atsižvelgiant į tai, kad maksimalus sulaikymo laikotarpis kai kuriose valstybėse narėse nepakankamas, kad būtų užtikrintas grąžinimo įvykdymas, turėtų būti nustatytas maksimalus trijų–šešių mėnesių sulaikymo laikotarpis, kurį būtų galima pratęsti, kad būtų suteikta pakankamai laiko grąžinimo procedūroms tinkamai užbaigti, nedarant poveikio nustatytoms apsaugos priemonėms, kuriomis užtikrinama, kad sulaikymas būtų taikomas tik kai būtina ir proporcinga ir tol, kol vykdomas pasiruošimas išsiuntimui;

- (30) šia direktyva valstybėms narėms neturėtų būti trukdoma nustatyti veiksmingas, proporcingas ir atgrasomas sankcijas ir baudžiamąsias sankcijas, įskaitant įkalinimą,

už migracijos taisyklių pažeidimus, jei tokios sankcijos suderinamos su šios direktyvos tikslais, netrukdo taikyti šios direktyvos ir visiškai atitinka pagrindines teises;

↓ 2008/115/EB 17
konstatuojamoji dalis

- (31) ~~Su~~ sulaikytais trečiųjų šalių piliečiais turėtų būti elgiama žmoniškai ir gerbiant jų orumą, pagrindines jų teises ir laikantis tarptautinės bei nacionalinės teisės. ~~Nepažeidžiant~~ Nedarant poveikio teisėsaugos institucijų vykdomam ~~pirminiam~~ sulaikymui, kuris reglamentuojamas nacionalinės teisės aktais, sulaikymas paprastai turėtų būti vykdomas specialiuose sulaikymo centruose;

↓ naujas

- (32) nedarant poveikio valstybių narių galimybei netaikyti šios direktyvos 2 straipsnio 2 dalies a punkte nurodytais atvejais, kai pasienio procedūra taikoma pagal Reglamentą (ES) .../... [*Prieglobsčio procedūrų reglamentas*], grąžinant neteisėtai esančius trečiųjų šalių piliečius, kurių tarptautinės apsaugos prašymas pagal minėtą pasienio procedūrą dėl prieglobsčio atmestas, turėtų būti taikoma speciali pasienio procedūra, siekiant užtikrinti tiesioginį pasienio procedūrų dėl prieglobsčio ir grąžinimo papildomumą ir išvengti procedūrų spragų; Tokiais atvejais būtina nustatyti konkrečias taisykles, kuriomis būtų užtikrintas abiejų procedūrų nuoseklumas bei sinergija ir išlaikytas viso proceso vientisumas bei veiksmingumas;
- (33) siekiant užtikrinti, kad pagal pasienio procedūrą vykdomas grąžinimas būtų veiksmingas, savanoriško išvykimo laikotarpis neturėtų būti suteikiamas. Tačiau savanoriško išvykimo laikotarpis turėtų būti suteiktas trečiųjų šalių piliečiams, kurie turi galiojantį kelionės dokumentą ir bendradarbiauja su kompetentingomis valstybių narių institucijomis visais grąžinimo procedūrų etapais. Tokiais atvejais, siekiant išvengti pasislėpimo, trečiųjų šalių piliečiai iki išvykimo turėtų perduoti savo kelionės dokumentus kompetentingai institucijai;
- (34) siekiant greitai išnagrinėti bylą, turėtų būti suteiktas maksimalus skundo dėl sprendimo grąžinti pateikimo terminas po to, kai pagal pasienio procedūrą priimamas ir įsigalioja sprendimas atmesti tarptautinės apsaugos prašymą;
- (35) skundas dėl sprendimo grąžinti, priimto pagal pasienio procedūrą, turėtų turėti automatinį sustabdomąjį poveikį, kai yra pavojus, kad bus pažeistas negrąžinimo principas, kai nuo sprendimo atmesti tarptautinės apsaugos prašymą priėmimo pagal pasienio procedūrą dėl prieglobsčio iš esmės pasikeitė atitinkamo trečiosios šalies piliečio padėtis arba jei veiksmingai nepasinaudota teise į teisinę gynybą dėl sprendimo atmesti tarptautinės apsaugos prašymą, priimto pagal pasienio procedūrą dėl prieglobsčio;
- (36) būtina ir proporcinga užtikrinti, kad trečiosios šalies pilietis, kuris jau buvo sulaikytas, kai pagal pasienio procedūrą dėl prieglobsčio buvo nagrinėjamas jo tarptautinės apsaugos prašymas, galėtų būti laikomas sulaikymo centre, kad būtų galima pasirengti grąžinimui ir (arba) atlikti išsiuntimo procesą, kai jo prašymas atmetamas. Kad trečiosios šalies pilietis nebūtų automatiškai paleistas iš sulaikymo centro ir jam nebūtų leista vykti į valstybės narės teritoriją, nors jam nesuteikta teisė būti teritorijoje, reikalingas tam tikras ribotas laikotarpis, kad būtų galima bandyti įvykdyti pasienyje

priimtą sprendimą grąžinti. Atitinkamas trečiosios šalies pilietis pagal pasienio procedūrą gali būti sulaikytas ne ilgiau kaip keturis mėnesius, kol tinkamai vykdomas pasiruošimas išsiuntimui. Tuo sulaikymo laikotarpiu neturėtų būti daromas poveikis šia direktyva nustatytiems kitiems sulaikymo laikotarpiams. Tais atvejais, kai iki minėto laikotarpio pabaigos nebuvo įmanoma įvykdyti grąžinimo, gali būti nurodyta toliau sulaikyti trečiosios šalies pilietį remiantis kita šios direktyvos nuostata toje nuostatoje numatyta laikotarpį;

↓ 2008/115/EB 18
konstatuojamoji dalis (pritaikytas)
⇒ naujas

- (37) ~~Valstybėms narėms turėtų būti sudaryta galimybė greitai gauti informaciją apie kitų valstybių narių ⇒ priimtus sprendimus grąžinti ir ⇐ išduotus draudimus atvykti. Keitimasis informacija turėtų vykti~~ ☒ tokia galimybė turėtų būti suteikta ☒ pagal ⇒ Reglamentą (ES) .../...¹⁴ [*Reglamentas dėl Šengeno informacinės sistemos naudojimo neteisėtai esančių trečiųjų šalių piliečių grąžinimo tikslams*] ir ⇐ ~~2006 m. gruodžio 20 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentą (EB) Nr. 1987/2006 dėl antrosios kartos Šengeno informacinės sistemos (SIS II) sukūrimo, veikimo ir naudojimo~~¹⁵ ⇒ , bet kita ko, siekiant palengvinti abipusį tokių sprendimų pripažinimą tarp kompetentingų institucijų pagal Tarybos direktyvą 2001/40/EB¹⁶ ir Tarybos sprendimą 2004/191/EB¹⁷ ⇐.

↓ naujas

- (38) valstybėse narėse kuriant grąžinimo valdymo sistemas padedama didinti grąžinimo proceso veiksmingumą. Kiekvienoje nacionalinėje sistemoje turėtų būti laiku teikiama informacija apie trečiosios šalies piliečio tapatybę ir teisinę padėtį, svarbi atskiriems atvejams stebėti ir imtis veiksmų dėl jų. Kad tokios nacionalinės sistemos būtų veiksmingos ir gerokai sumažintų administracinę naštą, jos turėtų būti susietos su Šengeno informacine sistema, kad būtų galima lengviau ir greičiau įvesti su grąžinimu susijusią informaciją, taip pat jos turėtų būti susietos su Europos sienų ir pakrančių apsaugos agentūros pagal Reglamentą (ES) .../... [*Europos sienų ir pakrančių apsaugos pajėgų reglamentas*] sukurta centrine sistema;

¹⁴ [*Reglamentas dėl Šengeno informacinės sistemos naudojimo neteisėtai esančių trečiųjų šalių piliečių grąžinimo tikslams*] (OL L ...).

¹⁵ 2006 m. gruodžio 20 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (EB) Nr. 1987/2006 dėl antrosios kartos Šengeno informacinės sistemos (SIS II) sukūrimo, veikimo ir naudojimo (OL L 381, 2006 12 28, p. 4).

¹⁶ 2001 m. gegužės 28 d. Tarybos direktyva 2001/40/EB dėl abipusio sprendimų dėl trečiųjų šalių piliečių išsiuntimo pripažinimo (OL L 149, 2001 6 2, p. 34).

¹⁷ 2001 m. gegužės 28 d. Tarybos direktyva 2001/40/EB dėl abipusio sprendimų dėl trečiųjų šalių piliečių išsiuntimo pripažinimo (OL L 149, 2001 6 2, p. 34) ir 2004 m. vasario 23 d. Tarybos sprendimas 2004/191/EB, nustatantis finansinių skirtumų, atsirandančių dėl Direktyvos 2001/40/EB dėl abipusio sprendimų dėl trečiųjų šalių piliečių išsiuntimo pripažinimo taikymo, kompensavimo kriterijus ir praktines priemones (OL L 60, 2004 2 27, p. 55).

↓ 2008/115/EB	19
konstatuojamoji dalis	
⇒ naujas	

- (39) Įgyvendindamos šią direktyvą, atitinkamos institucijos turėtų bendradarbiauti visuose grąžinimo proceso etapuose ir keistis gerosios praktikos pavyzdžiais bei skatinti juos taikyti, ⇒ be kita ko, atsižvelgdamos į Grąžinimo vadovą ir jį reguliariai atnaujindamos pagal teisinius ir politinius pokyčius, ⇐ kad Europos lygmeniu būtų sukuriama pridėtinė vertė;

↓ naujas

- (40) Sąjunga teikia finansinę ir operatyvinę paramą, kad ši direktyva būtų veiksmingai įgyvendinama. Valstybės narės turėtų kuo geriau pasinaudoti esamomis grąžinimo srities Sąjungos finansinėmis priemonėmis, programomis ir projektais, visų pirma pagal Reglamentą (ES) .../... [*Reglamentas, kuriuo sukuriamas Prieglobsčio ir migracijos fondas*], taip pat Europos sienų ir pakrančių apsaugos agentūros teikiama operatyvine pagalba pagal Reglamentą (ES) .../... [*Europos sienų ir pakrančių apsaugos pajėgų reglamentas*]. Tokia parama turėtų būti naudojama, visų pirma, grąžinimo valdymo sistemoms ir programoms kurti, kad būtų galima teikti logistinę, finansinę ir kitą materialinę ar nepiniginę pagalbą ir paremti neteisėtai esančių trečiųjų šalių piliečių grąžinimą ir, kai tinkama, reintegraciją;

↓ 2008/115/EB	20
konstatuojamoji dalis (pritaikytas)	

- (41) ~~K~~kadangi šios direktyvos tikslas, tai yra nustatyti bendras grąžinimo, išsiuntimo, priverstinių priemonių taikymo, sulaikymo ir draudimo atvykti taisyklės, valstybės narės negali deramai pasiekti ir kadangi dėl jos masto ir poveikio to tikslo būtų geriau siekti ~~Bendrijos~~ ☒ Sąjungos ☒ lygmeniu, laikydamosi ☒ Europos Sąjungos ~~Ssutarties~~ ☒ 5 straipsnyje nustatyto subsidiarumo principo ~~Bendrija~~ ☒ Sąjunga ☒ gali patvirtinti priemones. Pagal tame straipsnyje nustatytą proporcingumo principą šia direktyva neviršijama to, kas būtina nurodytam tikslui pasiekti;

↓ 2008/115/EB	21
konstatuojamoji dalis	

- (42) ~~V~~valstybės narės turėtų įgyvendinti šią direktyvą nediskriminuodamos dėl lyties, rasės, odos spalvos, tautinės ar socialinės kilmės, genetinių bruožų, kalbos, religijos ar tikėjimo, politinių ar kitokių pažiūrų, priklausymo tautinei mažumai, turtinės padėties, gimimo, negalios, amžiaus ar seksualinės orientacijos;

↓ 2008/115/EB	22
konstatuojamoji dalis	

- (43) ~~P~~pagal 1989 m. Jungtinių Tautų Vaiko teisių konvenciją valstybės narės, įgyvendindamos šią direktyvą, visų pirma turėtų atsižvelgti į ~~u~~vaiko interesus~~u~~. Pagal Europos žmogaus teisių ir pagrindinių laisvių apsaugos konvenciją valstybės narės, įgyvendindamos šią direktyvą, visų pirma turėtų atsižvelgti į pagarbą šeimos gyvenimui~~u~~;
-

↓ 2008/115/EB	23
konstatuojamoji dalis	

- (44) ~~taikant šią~~ ~~Šios~~ direktyvos ~~taikymas nepažeidžia~~ nedaromas poveikis ~~įsipareigojimams~~, atsirandantiems~~u~~ pagal 1951 m. liepos 28 d. Ženevos konvenciją dėl pabėgėlių statuso su pakeitimais, padarytais 1967 m. sausio 31 d. Niujorko protokolu~~u~~;
-

↓ 2008/115/EB	24
konstatuojamoji dalis	

- (45) ~~Ši~~ direktyva gerbiamos pagrindinės~~es~~ teisės~~es~~ ir laikomasi~~si~~ principų, kurie visų pirma pripažinti Europos Sąjungos pagrindinių teisių chartijoje~~u~~;
-

↓ naujas

- (46) tikslas veiksmingai vykdyti trečiųjų šalių piliečių, kurie neatitinka ar nebeatitinka atvykimo, buvimo ar gyvenimo valstybėje narėje sąlygų, grąžinimą pagal šią direktyvą yra labai svarbi visapusiškų pastangų kovoti su neteisėta migracija dalis ir svarbus visuomenės interesas;

- (47) valstybių narių grąžinimo institucijos turi tvarkyti asmens duomenis, kad užtikrintų tinkamą grąžinimo procedūrų įgyvendinimą ir sėkmingą sprendimų grąžinti vykdymą trečiųjų šalių, į kurias grąžinama, atžvilgiu dažnai nėra priimtų Komisijos sprendimų dėl tinkamumo pagal Europos Parlamento ir Tarybos reglamento (ES) 2016/679¹⁸ 45 straipsnį arba Direktyvos (ES) 2016/680¹⁹ 36 straipsnį ir dažnai tos šalys nėra sudariusios arba neketina su Sąjunga sudaryti readmisijos susitarimų, arba kitaip nėra numačiusios apsaugos priemonių pagal Reglamento (ES) 2016/679 46 straipsnį arba nacionalines nuostatas, kuriomis perkeliamas Direktyvos (ES) 2016/608 37 straipsnis. Nors Sąjunga deda daug pastangų bendradarbiauti su svarbiausiomis neteisėtai esančių

¹⁸ 2016 m. balandžio 27 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) 2016/679 dėl fizinių asmenų apsaugos tvarkant asmens duomenis ir dėl laisvo tokių duomenų judėjimo ir kuriuo panaikinama Direktyva 95/46/EB (Bendrasis duomenų apsaugos reglamentas) (OL L 119, 2016 5 4, p. 1).

¹⁹ 2016 m. balandžio 27 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva (ES) 2016/680 dėl fizinių asmenų apsaugos kompetentingoms institucijoms tvarkant asmens duomenis nusikalstamų veikų prevencijos, tyrimo, atskleidimo ar baudžiamojo persekiojimo už jas arba bausmių vykdymo tikslais ir dėl laisvo tokių duomenų judėjimo, ir kuriuo panaikinamas Tarybos pamatinis sprendimas 2008/977/TVR (OL L 119, 2016 5 4, p. 89).

trečiųjų šalių piliečių, turinčių prievolę grįžti, kilmės šalimis, ne visada įmanoma užtikrinti, kad tokios trečiosios šalys sistemingai vykdytų tarptautinės teisės nustatytą prievolę priimti atgal savo piliečius. Readmisijos susitarimai, kuriuos yra sudariusi arba dėl kurių derasi Sąjunga arba jos valstybės narės ir kuriuose numatytos tinkamos duomenų perdavimo į trečiąsias šalis apsaugos priemonės pagal Reglamento (ES) 2016/679 46 straipsnį arba nacionalines nuostatas, kuriomis perkeliamas Direktyvos (ES) 2016/608 36 straipsnis, apima nedidelį tokių trečiųjų šalių skaičių. Tais atvejais, kai tokių susitarimų nėra, valstybių narių kompetentingos institucijos turėtų perduoti asmens duomenis Sąjungos grąžinimo operacijų vykdymo tikslais vadovaudamasi sąlygomis, nustatytomis Reglamento (ES) 2016/679 49 straipsnio 1 dalies d punkte arba nacionalinėse nuostatose, kuriomis perkeliamas Direktyvos (ES) 2016/680 38 straipsnis;

↓ 2008/115/EB 25
konstatuojamoji dalis (pritaikytas)

- (48) ~~P~~pagal ~~Protokolo dėl Danijos pozicijos, pridedamo~~ prie Europos Sąjungos sutarties ir ~~Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo~~ ~~Europos bendrijos steigimo sutarties~~, pridėto Protokolo ~~Nr. 22~~ ~~dėl Danijos pozicijos~~ 1 ir 2 straipsnius Danija nedalyvauja priimant šią direktyvą ir ji nėra jai privaloma ar taikoma, ~~nėra jos saistoma ir neprivalo jos taikyti. Atsižvelgiant į tai, kad~~ Kadangi ši direktyva tiek, kiek ~~apimtimi, kuria~~ ji taikoma trečiųjų šalių piliečiams, kurie neatitinka arba nebeatitinka atvykimo sąlygų pagal ~~Šengeno sienų kodeksą~~²⁰ ~~Europos Parlamento ir Tarybos reglamentą (ES) 2016/399~~²¹ ~~plėtoja~~, grindžiama Šengeno *acquis* pagal ~~Europos bendrijos steigimo sutarties IV antraštinės dalies trečios dalies nuostatas, Danija~~, remdamasi ~~minėto~~ ~~to~~ ~~protokolo~~ ~~5~~ ~~4~~ ~~straipsniu~~, per šešis mėnesius ~~po to, kai~~ Taryba nusprendžia dėl ~~šios~~ šios direktyvos ~~priėmimo dienos~~ Danija turi nuspręstiendžia, ar ~~ji~~ ją ~~įtrauks~~ į ~~gyvendins~~ savo nacionalinėje teiseje.

↓ 2008/115/EB 26
konstatuojamoji dalis (pritaikytas)

- (49) Ši šia direktyva = tiek, kiek ji taikoma trečiųjų šalių piliečiams, kurie neatitinka arba nebeatitinka atvykimo sąlygų pagal ~~Reglamentą (ES) 2016/399~~ ~~Šengeno sienų kodeksą~~, = plėtojamose Šengeno *acquis* nuostatose, kurias ~~gyvendinant netaikomos~~ Jungtinėi Karalystėi nedalyvauja pagal ~~2000 m. gegužės 29 d.~~ Tarybos sprendimą 2000/365/EB ~~dėl Jungtinės Didžiosios Britanijos ir Šiaurės Airijos Karalystės prašymo dalyvauti gyvendinant kai kurias Šengeno *acquis* nuostatas~~²². ~~Be to, pagal~~ prie

²⁰ 2006 m. kovo 15 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (EB) Nr. 562/2006, nustatantis taisyklių, reglamentuojančių asmenų judėjimą per sienas, bendrijos kodeksą (Šengeno sienų kodeksas) (OL L 105, 2006 4 13, p. 1).

²¹ 2016 m. kovo 9 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) 2016/399 dėl taisyklių, reglamentuojančių asmenų judėjimą per sienas, Sąjungos kodekso (Šengeno sienų kodeksas)

(OL L 77, 2016 3 23, p. 1).

²² 2000 m. gegužės 29 d. Tarybos sprendimas 2000/365/EB dėl Jungtinės Didžiosios Britanijos ir Šiaurės Airijos Karalystės prašymo dalyvauti gyvendinant kai kurias Šengeno *acquis* nuostatas (OL L 131, 2000 6 1, p. 43).

Europos Sąjungos sutarties ir Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo Europos bendrijos steigimo sutarties pridėto Protokolo Nr. 21 dėl Jungtinės Karalystės ir Airijos pozicijos dėl laisvės, saugumo ir teisingumo erdvės 1 ir 2 straipsnius ir nedarant poveikio ~~minėto~~ to protokolo 4 straipsniui taikymui, Jungtinė Karalystė nedalyvauja priimant šią direktyvą, ~~taigi visiškai ir ji nėra jai privaloma ar taikoma; jos saistoma ir neprivalo jos taikyti.~~

↓ 2008/115/EB 27
konstatuojamoji dalis (pritaikytas)

- (50) ~~Ši~~ šia direktyva tiek, kiek ji taikoma trečiųjų šalių piliečiams, kurie neatitinka arba nebeatitinka atvykimo sąlygų pagal Reglamentą (ES) 2016/399 Šengeno sienų kodeksą, plėtojamą Šengeno *acquis* nuostatas, kurias ~~gyvendinant netaikomos~~ Airijai nedalyvauja pagal ~~2002 m. vasario 28 d.~~ Tarybos sprendimą 2002/192/EB ~~dėl Airijos prašymo dalyvauti įgyvendinant kai kurias Šengeno *acquis* nuostatas~~²³. Be to, pagal prie Europos Sąjungos sutarties ir Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo Europos bendrijos steigimo sutarties pridėto Protokolo Nr. 21 dėl Jungtinės Karalystės ir Airijos pozicijos dėl laisvės, saugumo ir teisingumo erdvės 1 ir 2 straipsnius ir nedarant poveikio ~~minėto~~ to protokolo 4 straipsniui taikymui, Airija nedalyvauja priimant šią direktyvą ir ~~todėl visiškai ji nėra jai privaloma ar taikoma; jos saistoma ir neprivalo jos taikyti.~~

↓ 2008/115/EB 28
konstatuojamoji dalis (pritaikytas)

- (51) Islandijos ir Norvegijos atžvilgiu šia direktyva ~~taip, kaip apibrėžta, kuria~~ tiek, kiek ~~apibrėžta, kuria~~ ji taikoma trečiųjų šalių piliečiams, kurie neatitinka arba nebeatitinka atvykimo sąlygų pagal Reglamentą (ES) 2016/399 Šengeno sienų kodeksą ~~–~~, plėtojamą Šengeno *acquis* nuostatos, kaip apibrėžta Europos Sąjungos Tarybos ir Islandijos Respublikos bei Norvegijos Karalystės sudarytame susitarime dėl pastarųjų šių valstybių asociacijos įgyvendinant, taikant ir plėtojant Šengeno *acquis*, kurios patenka į priklausę Tarybos sprendimo 1999/437/EB²⁴ ~~dėl tam tikrų priemonių taikant minėtą susitarimą~~ 1 straipsnio C punkte nurodytą ~~taip, kaip apibrėžta, kuria~~ sritį, ~~čia~~

↓ 2008/115/EB 29
konstatuojamoji dalis (pritaikytas)

- (52) Šveicarijos atžvilgiu šia direktyva ~~taip, kaip apibrėžta, kuria~~ tiek, kiek ji taikoma trečiųjų šalių piliečiams, kurie neatitinka arba nebeatitinka atvykimo sąlygų pagal Reglamentą (ES) 2016/399 Šengeno sienų kodeksą ~~–~~, plėtojamą Šengeno *acquis* nuostatos, kaip apibrėžta Europos Sąjungos, Europos bendrijos ir Šveicarijos Konfederacijos ~~pasirašytame~~ susitarime dėl Šveicarijos Konfederacijos asociacijos įgyvendinant,

²³ 2002 m. vasario 28 d. Tarybos sprendimas 2002/192/EB dėl Airijos prašymo dalyvauti įgyvendinant kai kurias Šengeno *acquis* nuostatas (OL L 64, 2002 3 7, p. 20).

²⁴ 1999 m. gegužės 17 d. Tarybos sprendimas 1999/437/EB dėl tam tikrų priemonių taikant Europos Sąjungos Tarybos, Islandijos Respublikos ir Norvegijos Karalystės sudarytą susitarimą dėl šių dviejų valstybių asociacijos įgyvendinant, taikant ir plėtojant Šengeno *acquis* (OL L 176, 1999 7 10, p. 31).

taikant ir plėtojant Šengeno *acquis*, kurios patenkančios į Sprendimo 1999/437/EB 1 straipsnio C punkte nurodytą sritį, minėtą sprendimą taikant siejant su Tarybos sprendimo 2008/146/EB²⁵ dėl to susitarimo sudarymo Europos bendrijos vardu 3 straipsniu;

↓ 2008/115/EB 30
konstatuojamoji dalis (pritaikytas)

- (53) Lichtenšteino atžvilgiu šia direktyva tiek, kiek ~~apimtimi, kuria~~ ji taikoma trečiųjų šalių piliečiams, kurie neatitinka arba nebeatitinka atvykimo sąlygų pagal Reglamentą (ES) 2016/399 Šengeno sienų kodeksą, plėtojamos Šengeno *acquis* nuostatos, kaip apibrėžta Europos Sąjungos, Europos bendrijos, Šveicarijos Konfederacijos ir Lichtenšteino Kunigaikštystės protokole dėl Lichtenšteino Kunigaikštystės prisijungimo prie Europos Sąjungos, Europos bendrijos ir Šveicarijos Konfederacijos susitarimo dėl Šveicarijos Konfederacijos asociacijos įgyvendinant, taikant ir plėtojant Šengeno *acquis*, kurios patenkančios į Sprendimo 1999/437/EB 1 straipsnio C punkte nurodytą sritį, minėtą sprendimą taikant siejant su Tarybos sprendimo 2011/350/ES²⁶ ~~2008/261/EB~~²⁷ dėl to protokolo pasirašymo Europos bendrijos vardu ir tam tikrų jo nuostatų laikino taikymo 3 straipsniu;

↓ naujas

- (54) pareiga perkelti šią direktyvą į nacionalinę teisę turėtų apsiriboti tomis nuostatomis, kurios iš esmės skiriasi nuo ankstesnės (-ių) direktyvos (-ų) nuostatų. Pareiga perkelti nepakeistas nuostatas atsiranda pagal anksčiau priimtą direktyvą;
- (55) ši direktyva neturėtų daryti poveikio valstybių narių pareigoms, susijusioms su direktyvos, nurodytos I priede, perkėlimo į nacionalinę teisę terminais,

↓ 2008/115/EB (pritaikytas)

PRIĖMĖ ŠIĄ DIREKTYVĄ:

I SKYRIUS BENDROSIOS NUOSTATOS

1 straipsnis

Objektas Dalykas

²⁵ 2008 m. sausio 28 d. Tarybos sprendimas 2008/146/EB dėl Europos Sąjungos, Europos bendrijos ir Šveicarijos Konfederacijos susitarimo dėl Šveicarijos Konfederacijos asociacijos įgyvendinant, taikant ir plėtojant Šengeno *acquis* sudarymo Europos bendrijos vardu (OL L 53, 2008 2 27, p. 1).

²⁶ 2011 m. kovo 7 d. Tarybos sprendimas 2011/350/ES dėl Europos Sąjungos, Europos bendrijos, Šveicarijos Konfederacijos ir Lichtenšteino Kunigaikštystės protokolo dėl Lichtenšteino Kunigaikštystės prisijungimo prie Europos Sąjungos, Europos bendrijos ir Šveicarijos Konfederacijos susitarimo dėl Šveicarijos Konfederacijos asociacijos įgyvendinant, taikant ir plėtojant Šengeno *acquis* sudarymo Europos Sąjungos vardu, kiek tai susiję su patikrinimų prie vidaus sienų panaikinimu ir asmenų judėjimu (OL L 160, 2011 6 18, p. 19).

²⁷ ~~OL L 83, 2008 3 26, p. 3.~~

Šia direktyva nustatomi bendri standartai ir tvarka, taikomi valstybėse narėse, grąžinant neteisėtai esančius trečiųjų šalių piliečius, remiantis pagrindinėmis teisėmis kaip ~~Bendrijos~~ Sąjungos ir tarptautinės teisės bendraisiais principais, įskaitant pabėgėlių apsaugos ir žmogaus teisių reikalavimus.

2 straipsnis

Taikymo sritis

1. Ši direktyva taikoma trečiųjų šalių piliečiams, neteisėtai esantiems valstybės narės teritorijoje.
2. Valstybės narės gali nuspręsti netaikyti šios direktyvos trečiųjų šalių piliečiams:
 - a) kuriems atsisakyta leisti atvykti pagal Reglamento (ES) 2016/399 ~~Šengeno sienų kodekse~~ 1413 straipsnį arba kuriuos kompetentingos institucijos sulaikė ar suėmė dėl neteisėto valstybės narės išorės sienos kirtimo sausuma, jūra ar oru, ir kurie po to nėra gavę leidimo ar teisės būti toje valstybėje narėje;
 - b) kurie grąžinami pagal nacionalinę teisę vykdant baudžiamosios teisės sankciją arba tai yra baudžiamosios teisės sankcijos taikymo pasekmė, arba kuriems taikomos ekstradicijos procedūros.
3. Ši direktyva netaikoma asmenims, kurie pagal Sąjungos teisę naudojami ~~Bendrijos~~ laisvo judėjimo teise, kaip apibrėžta Reglamento (ES) 2016/399 ~~Šengeno sienų kodekse~~ 2 straipsnio 5 dalyje.

3 straipsnis

Savokų apibrėžtis

Šioje direktyvoje vartojamos šios savokų terminų apibrėžtys:

1. trečiosios šalies pilietis – asmuo, kuris nėra Sąjungos pilietis, kaip apibrėžta Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo ~~17~~ 17 ~~straipsnio 1 dalyje~~ 20 straipsnyje , ir kuris nėra asmuo, pagal Sąjungos teisę besinaudojantis ~~Bendrijos~~ laisvo judėjimo teise, kaip apibrėžta Reglamento (ES) 2016/399 ~~Šengeno sienų kodekse~~ 2 straipsnio 5 dalyje;
2. neteisėtas buvimas – trečiosios šalies piliečio, kuris neatitinka arba nebeatitinka Reglamento (ES) 2016/399 ~~Šengeno sienų kodekse~~ 56 straipsnyje nustatytų atvykimo sąlygų ar kitų atvykimo, buvimo ar gyvenimo toje valstybėje narėje sąlygų, buvimas valstybės narės teritorijoje;
3. grąžinimas – trečiosios šalies piliečio grąžimo procesas – savanoriškai vykdant prievolę grįžti arba priverstinai – į:
 - a) asmens kilmės šalį arba
 - b) tranzito šalį pagal ~~Bendrijos~~ Sąjungos ar dvišalius readmisijos susitarimus ar kitas nuostatas, arba
 - c) kitą trečiąją šalį, į kurią atitinkamas trečiosios šalies pilietis savanoriškai nusprendžia grįžti ir į kurią jis būtų priimtas;

4. sprendimas grąžinti – administracinis ar teismo sprendimas ar aktas, kuriuo konstatuojama arba paskelbiama, kad trečiosios šalies piliečio buvimas yra neteisėtas, ir nustatoma ar nurodoma prievolė grįžti;
5. išsiuntimas – priverstinis prievolės grįžti įvykdymas, tai yra fizinis išvežimas iš valstybės narės;
6. draudimas atvykti – administracinis ar teismo sprendimas ar aktas, uždraudžiantis nustatytą laiką atvykti į valstybių narių teritoriją ir būti joje, priimamas kartu su sprendimu grąžinti;
7. pasislėpimo pavojus – tam tikru atveju esama priežasčių, kurios grindžiamos teisėje apibrėžtais konkrečiais kriterijais, manyti, kad trečiosios šalies pilietis, kuriam turi būti taikoma grąžinimo procedūra tvarka, gali pasislėpti;
8. savanoriškas išvykimas – prievolės grįžti įvykdymas per sprendime grąžinti tam tikslui nustatytą laikotarpį;
9. pažeidžiami asmenys – nepilnamečiai, nelydimi nepilnamečiai, neįgalieji, pagyvenę žmonės, nėščios moterys, vieniši tėvai, turintys nepilnamečių vaikų, bei asmenys, kurie buvo kankinti, išprievartauti ar patyrė kitokių formų sunkų psichologinį, fizinį ar seksualinį smurtą.

4 straipsnis

Palankesnės nuostatos

1. Ši direktyva nedaro poveikio nepažeidžia palankesnesių nuostatoms, įtvirtintoms šiuose dokumentuose:
 - a) dvišaliuose ar daugiašaliuose ~~Bendrijos~~ Sąjungos ar ~~Bendrijos~~ Sąjungos ir jos valstybių narių bei vienos ar daugiau trečiųjų šalių susitarimuose;
 - b) dvišaliuose ar daugiašaliuose vienos ar daugiau valstybių narių ir vienos ar daugiau trečiųjų šalių susitarimuose.
2. Ši direktyva nepažeidžia nedaro poveikio jokiems trečiosios šalies piliečiui galimai palankesnesių nuostatoms, numatyto ~~Bendrijos~~ Sąjungos *acquis*, susijusioje su imigracija ir prieglobsčiu.
3. Ši direktyva nepažeidžia nedaro poveikio valstybių narių teisėms priimti ar taikyti palankesnes nuostatas asmenims, kuriems ji yra taikoma, jei tokios nuostatos neprieštarauja šiai direktyvai.
4. Į šios direktyvos taikymo sritį nepatenkančių trečiosios šalies piliečių atžvilgiu pagal 2 straipsnio 2 dalies a punktą valstybės narės:
 - a) užtikrina, kad elgesys ir apsaugos lygis nebūtų mažiau palankūs, negu nustatyta ~~810~~ 10 straipsnio 4 ir 5 dalyse (priverstinių priemonių naudojimo apribojimai), ~~911~~ 11 straipsnio 2 dalies a punkte (išsiuntimo atidėjimas), ~~1417~~ 17 straipsnio 1 dalies b ir d punktuose (neatidėliotina medicinos pagalba ir pažeidžiamų asmenų poreikių užtikrinimas) ir ~~1619~~ 19 bei ~~1720~~ 20 straipsniuose (sulaikymo sąlygos) ir
 - b) laikosi negrąžinimo principo.

5 straipsnis

Negražinimas, vaiko interesai, šeimos gyvenimas ir sveikatos būklė

Valstybės narės, įgyvendindamos šią direktyvą, tinkamai atsižvelgia į:

- a) vaiko interesus,
- b) šeimos gyvenimą,
- c) atitinkamo trečiosios šalies piliečio sveikatos būklę;

ir laikosi negražinimo principo.

↓ naujas

6 straipsnis

Pasislėpimo pavojus

1. 3 straipsnio 7 dalyje nurodyti objektyvūs kriterijai yra bent šie kriterijai:

- a) tapatybę įrodančių dokumentų neturėjimas;
- b) gyvenamosios vietos, nuolatinės gyvenamosios vietos arba patikimo adreso neturėjimas;
- c) finansinių išteklių neturėjimas;
- d) neteisėtas atvykimas į valstybių narių teritoriją;
- e) neleistinas judėjimas į kitos valstybės narės teritoriją;
- f) aiškiai išreikštas ketinimas nesilaikyti su gražinimu susijusių priemonių, taikomų pagal šią direktyvą;
- g) kitoje valstybėje narėje dėl asmens priimtas sprendimas gražinti;
- h) sprendimo gražinti, įskaitant sprendimą, kuriame numatyta prievolė grįžti per savanoriško išvykimo laikotarpį, nevykdymas;
- i) 8 straipsnio 2 dalyje nustatyto reikalavimo nedelsiant vykti į kitos valstybės narės, išdavusios galiojantį leidimą gyventi ar kitą joje būti teisę suteikiantį leidimą, teritoriją nesilaikymas;
- j) 7 straipsnyje nurodytos prievolės bendradarbiauti su valstybių narių kompetentingomis institucijomis visais gražinimo procedūrų etapais nevykdymas;
- k) paskelbtas nuosprendis dėl nusikalstamos veikos, įskaitant kitoje valstybėje narėje padarytą sunkią nusikalstamą veiką;
- l) vykstantys baudžiamieji tyrimai ir procesai;
- m) netikrų arba suklastotų tapatybės dokumentų naudojimas, esamų dokumentų sunaikinimas arba kitoks pašalinimas arba atsisakymas duoti pirštų atspaudus, kaip reikalaujama pagal Sąjungos arba nacionalinę teisę;
- n) priešinimasis gražinimo procedūroms naudojant smurtą ar sukčiaujant;
- o) 9 straipsnio 3 dalyje nurodytos priemonės, kuria siekiama užkirsti kelią pasislėpimui, nesilaikymas;

p) esamo draudimo atvykti nesilaikymas.

2. Esamas pasislėpimo pavojus nustatomas remiantis bendru atskiro atvejo konkrečių aplinkybių vertinimu, atsižvelgiant į 1 dalyje nurodytus objektyvius kriterijus.

Tačiau valstybės narės nustato, kad, kai tenkinamas vienas iš objektyvių 1 dalies m, n, o ir p punktuose nurodytų kriterijų, kiekvienu atskiru atveju daroma prielaida, kad esama pasislėpimo pavojaus, nebent įrodoma kitaip.

7 straipsnis

Prievolė bendradarbiauti

1. Valstybės narės nustato trečiųjų šalių piliečiams prievolę bendradarbiauti su valstybių narių kompetentingomis institucijomis visais grąžinimo procedūrų etapais. Ta prievolė, visų pirma, apima:

a) pareigą pateikti visą informaciją, būtiną tapatybei nustatyti ar patikrinti;

b) pareigą pateikti informaciją apie trečiąsias šalis, per kurias vykta tranzitu;

c) pareigą dalyvauti ir būti pasiekiamais visais procedūros etapais;

d) pareigą pateikti trečiųjų šalių kompetentingoms institucijoms prašymą išduoti galiojantį kelionės dokumentą.

2. 1 dalies a punkte nurodyta informacija– tai, be kita ko, trečiųjų šalių piliečių pareiškimai ir turimi dokumentai, susiję su tapatybe, pilietybe ar pilietybėmis, amžiumi, ankstesnės gyvenamosios vietos šalimi ar šalimis ir vieta ar vietomis, kelionės maršrutais ir kelionės dokumentais.

3. Valstybės narės informuoja trečiųjų šalių piliečius apie 1 dalyje nurodytos prievolės nesilaikymo pasekmes.

↓ 2008/115/EB (pritaikytas)

⇒ naujas

II SKYRIUS NETEISĖTO BUVIMO NUTRAUKIMAS

68 straipsnis

Sprendimas grąžinti

1. Valstybės narės priima sprendimą grąžinti kiekvieno trečiosios šalies piliečio, neteisėtai esančio jų teritorijoje, atžvilgiu, nepažeisdamos 2–5 dalyse nurodytų išimčių.

2. Reikalaujama, kad neteisėtai valstybės narės teritorijoje esantys trečiųjų šalių piliečiai, kurie turi kitos valstybės narės išduotą galiojantį leidimą gyventi ar kitą ~~teisę~~ joje būti ~~teise~~ suteikiantį leidimą, nedelsdami vyktų į tos kitos valstybės narės teritoriją. Kai ~~suinteresuotas~~ atitinkamas trečiosios šalies pilietis nesilaiko šio reikalavimo arba kai trečiosios šalies piliečio neatidėliotinas išvykimas yra būtinas viešosios tvarkos ar nacionalinio saugumo sumetimais, taikoma 1 dalis.

3. Valstybės narės gali nepriimti sprendimo grąžinti jų teritorijoje neteisėtai esantį trečiosios šalies pilietį, jei atitinkamą trečiosios šalies pilietį priima atgal kita valstybė narė pagal ~~šios direktyvos įsigaliojimo dieną~~ 2009 m. sausio 13 d. ~~galiojančius dvišalius susitarimus ar nuostatas.~~ Tuo atveju valstybė narė, kuri priima atgal atitinkamą trečiosios šalies pilietį, taiko 1 dalį.
4. Valstybės narės, atsižvelgdamos į asmenines, humanitares ar kitas priežastis, bet kuriuo metu gali suteikti atskirą leidimą gyventi ar ~~kitą~~ leidimą, suteikiantį teisę pasilikti neteisėtai jų teritorijoje esančiam trečiosios šalies piliečiui. Tokiu atveju sprendimas grąžinti nepriimamas. Jei sprendimas grąžinti jau buvo priimtas, jis panaikinamas arba sustabdomas leidimo gyventi arba kito leidimo, suteikiančio teisę pasilikti, galiojimo laikotarpiu.
5. Jei yra pradėta procedūra valstybės narės teritorijoje neteisėtai esančiam trečiosios šalies piliečiui siekiant pratęsti leidimą gyventi ar ~~kitą~~ joje būti teisę suteikiantį leidimą, ~~suteikiantį teisę pasilikti,~~ ta valstybė narė, ~~nepažeisdama 6 dalies,~~ apsvarsto galimybę nepriimti sprendimo grąžinti, kol bus baigta pradėta procedūra.
6. ⇒ Valstybės narės priima sprendimą grąžinti iš karto po to, kai priimamas sprendimas nutraukti trečiosios šalies piliečio teisėtą buvimą, įskaitant sprendimą, kuriuo trečiosios šalies piliečiui nesuteikiamas pabėgėlio statusas arba papildomos apsaugos statusas pagal Reglamentą (ES) .../... [Priskyrimo reglamentas]. ⇐

Šia direktyva valstybėms narėms neužkertamas kelias vienu administraciniu ar teismo sprendimu ar aktu priimti sprendimą ~~grąžinti~~ ~~užbaigti teisėtą buvimą~~ kartu su ~~sprendimu grąžinti ir (arba)~~ sprendimu ~~nutraukti teisėtą trečiosios šalies piliečio buvimą,~~ ~~sprendimu dėl išsiuntimo ir (arba) sprendimu uždrausti atvykti,~~ kaip tai numatyta jų nacionalinės teisės aktuose, ~~nepažeidžiant III skyriuje numatytų procesinės apsaugos priemonių arba kitų Bendrijos ir nacionalinėje teisėje numatytų atitinkamų nuostatų.~~

↓ naujas

Pirma ir antra pastraipomis nedaromas poveikis apsaugos priemonėms, numatytoms III skyriuje ir pagal kitas atitinkamas Sąjungos ir nacionalinės teisės nuostatas.

↓ 2008/115/EB

⇒ naujas

79 straipsnis

Savanoriškas išvykimas

1. Sprendime grąžinti numatomas atitinkamas ⇒ ne ilgesnis kaip ⇐ trisdešimties dienų savanoriško išvykimo laikotarpis ~~savanoriškai išvykti, trunkantis nuo septynių iki trisdešimties dienų,~~ nepažeidžiant 2 ir 4 dalyse nurodytų išimčių. Valstybės narės savo nacionalinės teisės aktuose gali nustatyti, kad toks laikotarpis suteikiamas tik atitinkamo trečiosios šalies piliečio prašymu. Tokiu atveju valstybės narės praneša atitinkamiems ~~trečiųjų šalių~~ piliečiams apie galimybę pateikti tokį prašymą.

Numačius pirmoje pastraipoje numatytą laikotarpį, neatmetama galimybė atitinkamiems trečiųjų šalių piliečiams išvykti anksčiau.

↓ naujas

Savanoriško išvykimo laikotarpio trukmė nustatoma atsižvelgiant į atskiro atvejo konkrečias aplinkybes, visų pirma atsižvelgiant į grąžinimo tikimybę.

↓ 2008/115/EB (pritaikytas)
⇒ naujas

2. Valstybės narės atitinkamam laikotarpiui prireikus pratęsia savanoriško išvykimo laikotarpį, kiekvienu atveju atsižvelgdamos į atskiro atvejo konkrečias aplinkybes, pavyzdžiui, buvimo trukmę, ar yra mokyklą lankančių vaikų ir ar esama kitų šeimos bei socialinių ryšių.
3. Savanoriško išvykimo laikotarpiu, siekiant užkirsti kelią asmeniui pasislėpti, gali būti numatytos tam tikros prievolės, pavyzdžiui, prievolė reguliariai registruotis institucijose, atitinkamas piniginis užstatas, dokumentų pateikimas ~~paėmimas~~ ar prievolė neišvykti iš tam tikros vietos.
4. ⇒ Valstybės narės nesuteikia savanoriško išvykimo laikotarpio šiais atvejais: ⇐
 - a) ~~Jeigu~~ jei esama pasislėpimo pavojaus ⇒, nustatyto pagal 6 straipsnį ⇐;
 - b) ~~arba~~ jei prašymas dėl teisėto buvimo buvo atmestas, kaip akivaizdžiai nepagrįstas ar melagingas;
 - c) ~~arba~~ jei suinteresuotas atitinkamas asmuo ☒ trečiosios šalies pilietis ☒ kelia pavojų viešajai tvarkai, visuomenės saugumui ar nacionaliniam saugumui, valstybės narės gali nesuteikti laikotarpio savanoriškai išvykti arba gali suteikti trumpesnį nei septynių dienų laikotarpį.

§10 straipsnis

Išsiuntimas

1. Valstybės narės imasi visų būtinų priemonių, kad įvykdytų sprendimą grąžinti, jei nebuvo suteiktas laikotarpis savanoriškai išvykti pagal ~~79~~ 79 straipsnio 4 dalį arba jei nebuvo laikomasi ~~pareigojimo~~ prievolės grįžti per savanoriško išvykimo laikotarpį, numatytą pagal ~~79~~ 79 straipsnį. ⇒ Tos priemonės apima visas priemones, kurios būtinos siekiant patvirtinti neteisėtai esančių trečiųjų šalių piliečių, kurie neturi galiojančio kelionės dokumento, tapatybę ir gauti tokį dokumentą. ⇐
2. Jei valstybė narė pagal ~~79~~ 79 straipsnį yra suteikusi laikotarpį savanoriškai išvykti, sprendimas grąžinti gali būti įvykdytas tik pasibaigus tam laikotarpiui, išskyrus tuos atvejus, kai tuo laikotarpiu atsiranda pavojus, kaip nurodyta ~~79~~ 79 straipsnio 4 dalyje.
3. Valstybės narės gali priimti atskirą administracinį ar teismo sprendimą arba aktą, nurodantį išsiųsti.
4. Jei valstybės narės (kraštutiniu atveju) taiko priverstines priemones siekdamos išsiųsti trečiosios šalies pilietį, kuris priešinasi išsiuntimui, tokios priemonės turi būti proporcingos ir be nepagrįstos prievartos. Šios priemonės įgyvendinamos kaip

numatyta nacionalinės teisės aktuose nepažeidžiant atitinkamo trečiosios šalies piliečio pagrindinių teisių, gerbiant jo orumą ir fizinį neliečiamumą.

5. Valstybės narės, išsiųsdamos asmenis oro transportu, atsižvelgia į Bendrąsias gaires dėl jungtinių išsiuntimų oro transportu saugos nuostatų, pridėtas prie Sprendimo 2004/573/EB.
6. Valstybės narės nustato veiksmingą priverstinio grąžinimo stebėsenos sistemą.

911 straipsnis

Išsiuntimo atidėjimas

1. Valstybės narės atideda išsiuntimą:
 - a) tuo atveju, jei jis pažeistų negrąžinimo principą, arba
 - b) tol, kol nesuteikiamas sustabdymas pagal 16 straipsnį ~~13~~ ~~straipsnio 2 dalį~~.
2. Valstybės narės atitinkamam laikotarpiui gali atidėti išsiuntimą, kiekvienu atveju atsižvelgdamos į atskiro atvejo konkrečias aplinkybes. Valstybės narės atsižvelgia visų pirma į:
 - a) trečiosios šalies piliečio fizinę ar psichinę būklę;
 - b) technines priežastis, pavyzdžiui, transporto pajėgumų trūkumą ar išsiuntimo neįvykdymą dėl kliūčių, susijusių su asmens tapatybės nustatymu.
3. Atidėjus išsiuntimą, kaip numatyta 1 ir 2 dalyse, atitinkamam trečiosios šalies piliečiui gali būti nustatytos 79 straipsnio 3 dalyje numatytos prievolės.

1012 straipsnis

Nelydimų nepilnamečių grąžinimas ir išsiuntimas

1. Prieš priimant sprendimą grąžinti nelydimą nepilnametį, atitinkamos įstaigos (ne tos įstaigos, kurios vykdo grąžinimą) turi suteikti pagalbą deramai atsižvelgdamos į vaiko interesus.
2. Valstybės narės institucijos, prieš išsiųsdamos nelydimą nepilnametį iš tos valstybės narės teritorijos, įsitikina, kad jis bus grąžintas jo šeimos nariui, paskirtam globėjui ar kad jis bus tinkamai priimtas valstybėje, į kurią jis grąžinamas.

1113 straipsnis

Draudimas atvykti

1. Sprendimai grąžinti priimami kartu su draudimu atvykti:
 - a) jei laikotarpis savanoriškai išvykti nebuvo suteiktas, arba
 - b) jei prievolė grįžti nebuvo įvykdyta.Kitais atvejais sprendimai grąžinti gali būti priimami kartu su draudimu atvykti.

↓ naujas

2. Valstybės narės gali be sprendimo grąžinti nustatyti draudimą atvykti trečiosios šalies piliečiui, neteisėtai esančiam valstybių narių teritorijoje, kurio neteisėtai

buvimas nustatomas atliekant patikrinimus kertant sieną jam išvykstant pagal Reglamento (ES) 2016/399 8 straipsnį, kai tai pagrįsta atsižvelgiant į atskiro atvejo konkrečias aplinkybes ir proporcingumo principą.

↓ 2008/115/EB

⇒ naujas

~~32.~~ Draudimo atvykti trukmė nustatoma kiekvienu atveju tinkamai atsižvelgiant į visas su konkrečiu atveju susijusias aplinkybes ir iš esmės neviršija penkerių metų. Ji vis dėlto gali viršyti penkerius metus, jei trečiosios šalies pilietis kelia ~~rimtą~~ didelę grėsmę viešajai tvarkai, ~~valstybės~~ visuomenės saugumui ar nacionaliniam saugumui.

~~43.~~ Valstybės narės apsvarsto, ar panaikinti arba sustabdyti draudimą atvykti tuo atveju, kai trečiosios šalies pilietis, kuriam taikomas draudimas atvykti, dėl kurio sprendimas priimtas pagal 1 dalies antrą pastraipą, gali įrodyti, kad jis išvyko iš valstybės narės teritorijos visiškai laikydamasis sprendimo grąžinti.

~~Nepažeidžiant~~ Nedarant poveikio 1 dalies pirmos pastraipos b punktu~~o~~, draudimas atvykti netaikomas trečiųjų šalių piliečiams, kurie yra prekybos žmonėmis aukos ir kuriems pagal ~~2004 m. balandžio 29 d. Tarybos direktyvą 2004/81/EB dėl leidimo gyventi šalyje išdavimo trečiųjų šalių piliečiams, kurie yra prekybos žmonėmis aukos arba kurie dalyvavo vykdant nelegalios imigracijos padėjimo veiksmus, bendradarbiaujantiems su kompetentingomis institucijomis~~,²⁸ suteiktas leidimas gyventi, ir tuo atveju, jei atitinkamas trečiosios šalies pilietis nekelti grėsmės viešajai tvarkai, visuomenės saugumui ar nacionaliniam saugumui.

Valstybės narės atskirais atvejais dėl humanitarinių priežasčių gali nepriimti draudimo atvykti, jį panaikinti arba sustabdyti.

Valstybės narės gali panaikinti ar sustabdyti draudimą atvykti atskirais atvejais ar tam tikrų jų kategorijų atvejais dėl kitų priežasčių.

~~54.~~ Valstybei narei svarstant galimybę išduoti leidimą gyventi ar kitą joje būti teisę suteikiantį leidimą trečiosios šalies piliečiui, dėl kurio kita valstybė narė yra priėmusi draudimą atvykti, ji pirmiausia pasikonsultuoja su valstybe nare, kuri priėmė draudimą atvykti, ir atsižvelgia į jos interesus laikydamasi Konvencijos dėl Šengeno susitarimo įgyvendinimo 25 straipsnio²⁹ ⇒ pagal Reglamento (ES) 2018/XXX³⁰ 27 straipsnį ⇐.

~~65.~~ 1–~~54~~ dalys taikomos ~~nepažeidžiant~~ nedarant poveikio teisei~~s~~ į tarptautinę apsaugą valstybėse narėse, kaip apibrėžta ~~2004 m. balandžio 29 d. Tarybos direktyvos 2004/83/EB dėl trečiųjų šalių piliečių ar asmenų be pilietybės priskyrimo pabėgėliams ar asmenims, kuriems reikalinga tarptautinė apsauga, jų statuso ir suteikiamos apsaugos pobūdžio būtiniausių standartų~~ Direktyvos 2011/95/ES 2 straipsnio a punkte.

²⁸ ~~2004 m. balandžio 29 d. Tarybos direktyva 2004/81/EB dėl leidimo gyventi šalyje išdavimo trečiųjų šalių piliečiams, kurie yra prekybos žmonėmis aukos arba kurie dalyvavo vykdant nelegalios imigracijos padėjimo veiksmus, bendradarbiaujantiems su kompetentingomis institucijomis~~ (OL L 261, 2004 8 6, p. 19).

²⁹ ~~OL L 239, 2000 9 22, p. 19.~~

³⁰ [...] Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) 2018/... dėl Šengeno informacinės sistemos (SIS) sukūrimo, eksploataavimo ir naudojimo patikrinimams kertant sieną, kuriuo iš dalies keičiama Konvencija dėl Šengeno susitarimo įgyvendinimo ir iš dalies keičiamas bei panaikinamas Reglamentas (EB) Nr. 1987/2006 [dar nepriimtas].

14 straipsnis

Gražinimo valdymas

1. Kiekviena valstybė narė sukuria, eksploatuoja, prižiūri ir toliau plėtoja nacionalinę gražinimo valdymo sistemą, kurioje tvarkoma visa šiai direktyvai įgyvendinti būtina informacija, visų pirma susijusi su atskirų atvejų ir bet kokios su gražinimu susijusios procedūros valdymu.
2. Nacionalinė sistema sukurama taip, kad būtų užtikrintas techninis suderinamumas ir būtų galima palaikyti ryšį su centrine sistema, sukurta pagal Reglamento (ES) .../... [Europos sienų ir pakrančių apsaugos pajėgų reglamentas] 50 straipsnį.
3. Siekdamas padėti gražinti neteisėtai esančius trečiųjų šalių piliečius, kurie yra Tarybos reglamento 539/2001³¹ I priede išvardytų trečiųjų šalių piliečiai, valstybės narės pagal nacionalinės teisės aktus sukuria programas, pagal kurias teikiama logistinė, finansinė ir kita materialinė ar nepiniginė pagalba.

Teikiant tokią pagalbą gali būti remiama reintegracija į trečiąsias šalis, į kurias gražinama.

Tokios pagalbos teikimas, įskaitant jos pobūdį ir mastą, priklauso nuo atitinkamo trečiosios šalies piliečio bendradarbiavimo su valstybės narės kompetentingomis institucijomis, kaip nustatyta šios direktyvos 7 straipsnyje.

**III SKYRIUS
PROCESINĖS APSAUGOS PRIEMONĖS**

~~15~~ 15 straipsnis

Forma

1. Sprendimai gražinti ir, jei tokie priimti, sprendimai uždrausti atvykti bei sprendimai dėl išsiuntimo priimami raštu pateikiant faktines ir teises priežastis, taip pat informaciją apie galimas teises teisių gynimo priemones.
Informacija apie faktines priežastis gali būti apribota, kai pagal nacionalinę teisę leidžiama riboti teisę gauti informaciją, pirmiausia nacionalinio saugumo, gynybos, visuomenės saugumo ir nusikalstamų veikų prevencijos, tyrimo, nustatymo ir persekiojimo už jas tikslais.
2. Esant prašymui valstybės narės užtikrina sprendimų, susijusių su gražinimu, pagrindinių dalių, kaip nurodyta 1 dalyje, įskaitant informaciją dėl galimų teisių gynimo priemonių, vertimą raštu ar žodžiu į kalbą, kurią supranta arba pagrįstai turėtų suprasti trečiosios šalies pilietis.

³¹ 2001 m. kovo 15 d. Tarybos reglamentas (EB) Nr. 539/2001, nustatantis trečiųjų šalių, kurių piliečiai, kirsdami išorines sienas, privalo turėti visas, ir trečiųjų šalių, kurių piliečiams toks reikalavimas netaikomas, sąrašus (OL L 81, 2001 3 21, p. 1).

3. Valstybės narės gali nuspręsti netaikyti 2 dalies trečiųiosios šalies piliečiams, neteisėtai atvykusiems į valstybės narės teritoriją ir vėliau negavusiems leidimo ar teisės būti toje valstybėje narėje.

Tokiais atvejais sprendimai, susiję su grąžinimu, kaip nurodyta 1 dalyje, pateikiami standartine forma, kuri nustatoma nacionalinės teisės aktuose.

Valstybės narės pateikia bendro pobūdžio informacijos lapus, kuriuose mažiausiai penkiomis kalbomis, kurias dažniausiai vartoja arba supranta į atitinkamą valstybę narę atvykstantys ~~nelegalūs~~ neteisėti migrantai, paaiškinami pagrindiniai standartinės formos elementai.

~~1316~~ straipsnis

Teisių gynimo priemonės

1. Atitinkamam trečiosios šalies piliečiui suteikiama veiksminga teisių gynimo priemonė siekiant apskųsti ar peržiūrėti sprendimus, susijusius su grąžinimu, kaip nurodyta ~~1215~~ straipsnio 1 dalyje, kompetentingoje ~~arba kitoje administracinėje institucijoje ar kompetentingoje įstaigoje, sudarytoje iš narių, kurie yra nešališki ir naudojami nepriklausomumo apsaugos priemonėmis.~~

↓ naujas

Atitinkamam trečiosios šalies piliečiui suteikiama teisė vienoje instancijoje pateikti skundą dėl sprendimo grąžinti, kai tas sprendimas pagrįstas sprendimu atmesti tarptautinės apsaugos prašymą, priimtu pagal Reglamentą (ES) .../... [*Prieglobsčio procedūrų reglamentas*], dėl kurio atlikta veiksminga teisminė peržiūra pagal to reglamento 53 straipsnį.

↓ 2008/115/EB

⇒ naujas

2. 1 dalyje minėta ~~⇒ teisminė~~ institucija ~~ar įstaiga~~ turi įgaliojimus peržiūrėti sprendimus, susijusius su grąžinimu, kaip nurodyta ~~1215~~ straipsnio 1 dalyje, įskaitant galimybę laikinai sustabdyti jų vykdymą, išskyrus atvejus, kai laikinas sustabdymas jau taikomas pagal nacionalinės teisės aktus.

↓ naujas

3. Sprendimo grąžinti vykdymas automatiškai sustabdomas per skundo pateikimo pirmojoje instancijoje laikotarpį ir, kai tas skundas pateikiamas per nustatytą laikotarpį, kol skundas nagrinėjamas, kai yra pavojus, kad bus pažeistas negrąžinimo principas. Jeigu pateikiamas tolesnis skundas dėl pirmojo arba vėlesnio sprendimo dėl skundo, ir visais kitais atvejais, sprendimo grąžinti vykdymas nesustabdomas, išskyrus atvejus, kai teismas nusprendžia kitaip, deramai atsižvelgdamas į atskiro atvejo konkrečias aplinkybes, pareiškėjo prašymu arba veikdamas *ex officio*.

Valstybės narės užtikrina, kad sprendimas dėl prašymo laikinai sustabdyti sprendimo grąžinti vykdymą būtų priimtas per 48 valandas nuo atitinkamo trečiosios šalies

piliečio tokio prašymo pateikimo. Atskirais atvejais, esant sudėtingoms faktinėms ar teisinėms aplinkybėms, kompetentinga teisminė institucija gali pratęsti šioje dalyje nustatytus terminus.

Jeigu nepaaiškėjo arba atitinkamas trečiosios šalies pilietis nepateikė svarbios naujos informacijos ar faktų, dėl kurių labai pasikeičia atskiro atvejo konkrečios aplinkybės, šios dalies pirmą ir antrą pastraipos netaikomos, jei

a) tose pastraipose nurodyta laikino sustabdymo priežastis įvertinta pagal procedūrą, atliktą taikant Reglamentą (ES) .../... [*Prieglobsčio procedūrų reglamentas*], ir dėl jos buvo atlikta veiksminga teisminė peržiūra pagal to reglamento 53 straipsnį;

b) sprendimas grąžinti priimtas remiantis pagal tokias procedūras priimu sprendimu užbaigti teisėtą buvimą.

4. Valstybės narės nustato pagrįstus terminus ir kitas būtinas taisykles, kad užtikrintų galimybę pasinaudoti teise į veiksmingą teisinę gynybą pagal šį straipsnį.

Valstybės narės suteikia ne ilgesnį nei penkių dienų laikotarpį pateikti skundai dėl sprendimo grąžinti, kai toks sprendimas priimtas remiantis galutiniu sprendimu atmesti tarptautinės apsaugos prašymą, priimtu pagal Reglamentą (ES) .../... [*Prieglobsčio procedūrų reglamentas*].

↓ 2008/115/EB

~~53.~~ Atitinkamam trečiosios šalies piliečiui suteikiama galimybė gauti teisinę konsultaciją, turėti atstovą ir, jei reikia, gauti lingvistinę pagalbą.

~~64.~~ Valstybės narės užtikrina, kad, paprašius, pagal atitinkamus nacionalinės teisės aktus ar taisykles, susijusias su teisine pagalba, būtų nemokamai suteikiama reikalinga teisinė pagalba ir (arba) atstovavimas ir gali užtikrinti, kad tokia nemokama teisinė pagalba ~~būtų teikiama~~ ir (arba) ~~teisiškai~~ atstovavimas ~~įjama~~ būtų teikiami laikantis sąlygų, nustatytų Direktyvos 2005/85/EB 15 straipsnio 3–6 dalyse.

~~1417~~ straipsnis

Apsaugos priemonės iki grąžinimo

1. Valstybės narės užtikrina, išskyrus atvejus, kuriems taikomi ~~1619~~ ir ~~1720~~ straipsniai, kad trečiųjų šalių piliečių atžvilgiu, pagal ~~79~~ straipsnį suteiktu laikotarpiu savanoriškai išvykti ir laikotarpiais, kuriais pagal ~~911~~ straipsnį buvo atidėtas išsiuntimas, kiek įmanoma būtų atsižvelgiama į šiuos principus:

- išlaikoma jų teritorijoje esančių šeimos narių vienybė;
- teikiama neatidėliotina medicinos pagalba ir užtikrinamas būtinas ligos gydymas;
- nepilnamečiams sudaromos sąlygos dalyvauti pagrindinio švietimo sistemoje, atsižvelgiant į jų buvimo trukmę;
- atsižvelgiama į specialius pažeidžiamų asmenų poreikius.

2. Valstybės narės pagal savo nacionalinę teisę pateikia 1 dalyje nurodytiems asmenims rašytinį patvirtinimą, kad jiems suteiktas laikotarpis savanoriškai išvykti buvo

pratęstas pagal ~~79~~ straipsnio 2 dalį arba kad sprendimas grąžinti laikinai nebus vykdomas.

IV SKYRIUS SULAIKYMAS SIEKIANT IŠSIŪSTI

↓ 2008/115/EB (pritaikytas)
⇒ naujas

~~1518~~ straipsnis

Sulaikymas

1. Valstybės narės gali sulaikyti trečiosios šalies pilietį, kuriam taikoma grąžinimo procedūra ~~tvarka tik tam~~, kad parengtų grąžinimą ir (arba) įvykdytų išsiuntimo procesą (nebent konkrečiu atveju gali būti veiksmingai taikomos kitos pakankamos, tačiau švelnesnės priverstinės priemonės), visų pirma, kai:
 - a) esama pasislėpimo pavojaus, ⇒ nustatyto pagal 6 straipsnį; ⇐ ~~arba~~
 - b) atitinkamas trečiosios šalies pilietis vengia pasirengimo grąžinimui ar išsiuntimo proceso, arba jiems trukdo, arba

↓ naujas

- c) atitinkamas trečiosios šalies pilietis kelia pavojų viešajai tvarkai, visuomenės saugumui arba nacionaliniam saugumui.

Visi sulaikymo pagrindai nustatomi nacionalinėje teisėje.

↓ 2008/115/EB

Sulaikymas turi trukti kuo trumpiau ir būti taikomas tik tol, kol tinkamai vykdomas pasiruošimas išsiuntimui.

2. Įsakymą sulaikyti priima administracinės ar teisminės institucijos.
Įsakymas sulaikyti parengiamas raštu pateikiant faktines ir teises priežastis.
Kai įsakymą sulaikyti priima administracinės institucijos, valstybės narės:
 - a) numato galimybę atlikti skubią sulaikymo teisėtumo teisminę peržiūrą, kurios sprendimas turėtų būti priimtas ~~ir~~ kuo skubiau po sulaikymo pradžios priimti sprendimą,
 - b) arba atitinkamam trečiosios šalies piliečiui suteikia teisę imtis procesinių veiksmų, kuriais remiantis būtų skubiai atlikta sulaikymo teisėtumo teisminė peržiūra ir kuo skubiau po atitinkamų procesinių veiksmų pradžios būtų priimtas sprendimas. Šiuo atveju valstybės narės nedelsdamos praneša atitinkamam trečiosios šalies piliečiui apie galimybę imtis tokių procesinių veiksmų.

Atitinkamas trečiosios šalies pilietis nedelsiant paleidžiamas, jei sulaikymas yra neteisėtas.

3. Kiekvienu atveju sulaikymas peržiūrimas pagrįstais laiko tarpais atitinkamo trečiosios šalies piliečio prašymu arba *ex officio*. Pratęstų sulaikymo laikotarpių atveju teisminė institucija prižiūri, kaip atliekamos peržiūros.
4. Paaiškėjus, kad dėl teisinių ar kitokių priežasčių nebėra pagrįstos tikimybės asmeni išsiųsti arba 1 dalyje nustatytų aplinkybių nebesama, sulaikymas tampa neapateisinamas ir atitinkamas asmuo nedelsiant paleidžiamas.

↓ 2008/115/EB

⇒ naujas

5. Sulaikymas trunka tol, kol tenkinamos 1 dalyje nustatytos sąlygos ir jis yra būtinas siekiant užtikrinti sėkmingą išsiuntimą. Kiekviena valstybė narė nustato ⇒ ilgiausią ⇐ sulaikymo laikotarpį ~~ne riba~~, kuris ~~negali viršyti~~ ⇒ yra ne trumpesnis nei trys mėnesiai ir ne ilgesnis nei ⇐ šešių mėnesių.

↓ 2008/115/EB (pritaikytas)

6. Valstybės narės negali pratęsti 5 dalyje nurodyto laikotarpio, tačiau laikydamosi nacionalinės teisės gali pratęsti ribotam laikotarpiui, neviršijančiam dar dvylikos mėnesių, tais atvejais, kai tikėtina, jog nepaisant visų jų pagrįstų pastangų, išsiuntimo procedūra užtruks ilgiau dėl to, kad:
 - a) ~~suinteresuotasis~~ atitinkamas trečiosios šalies pilietis nepakankamai bendradarbiauja, arba
 - b) vėluojama gauti reikiamus dokumentus iš trečiųjų šalių.

~~1619~~ straipsnis

Sulaikymo sąlygos

1. Sulaikymas paprastai vykdomas specialiuose sulaikymo centruose. Jeigu valstybė narė neturi galimybių apgyvendinti tokius asmenis specialiame sulaikymo centre ir turi naudotis įkalinimo įstaigų patalpomis, sulaikyti ~~trečiųjų šalių~~ piliečiai atskiriami nuo kalinių.
2. Sulaikytiems ~~trečiųjų šalių~~ piliečiams paprašius, jiems suteikiama galimybė per pagrįstą laikotarpį susisiekti su teisiniais atstovais, šeimos nariais ir kompetentingomis konsulinėmis įstaigomis.
3. Ypatingas dėmesys skiriamas pažeidžiamiesiems asmenims. Teikiama neatidėliotina medicinos pagalba ir užtikrinamas būtinas ligos gydymas.
4. Atitinkamoms kompetentingoms nacionalinėms, tarptautinėms ir nevyriausybinėms organizacijoms bei įstaigoms suteikiama galimybė apsilankyti sulaikymo centruose, kaip nurodyta 1 dalyje, tiek, kiek jie yra naudojami trečiųjų šalių piliečių sulaikymui pagal šį skyrių. Tokiems vizitams gali reikėti gauti leidimą.
5. Sulaikytiems ~~trečiųjų šalių~~ piliečiams sistemingai teikiama informacija, paaiškinanti sulaikymo centre taikomas taisykles bei nustatanti jų teises ir pareigas.

Tokia informacija apima informaciją apie nacionalinėje teisėje numatytą jų teisę susisiekti su 4 dalyje nurodytomis organizacijomis ir įstaigomis.

~~1720~~ straipsnis

Nepilnamečių ir šeimų sulaikymas

1. Nelydimi nepilnamečiai ir šeimos, kuriose yra nepilnamečių, sulaikomi tik kraštutiniu atveju ir kuo trumpesniam ~~laikui~~ tinkamą ~~laiką~~ .
2. Sulaikytos šeimos, laukiančios išsiuntimo, apgyvendinamos atskirai, užtikrinant ~~at~~tinkamą privatumą.
3. Sulaikyti nepilnamečiai turi galimybę užsiimti laisvalaikio veikla, įskaitant pagal jų amžių jiems tinkamus žaidimus ir pramogas, ir turi teisę į švietimą, atsižvelgiant į jų buvimo trukmę.
4. Nelydimi nepilnamečiai, jei tai įmanoma, apgyvendinami institucijose, kurių darbuotojai ir patalpos yra tinkami atsižvelgiant į jų amžiaus asmenų poreikius.
5. Nepilnamečių, laukiančių išsiuntimo, sulaikymo atvejais pagrindinis dėmesys turi būti skiriamas vaiko interesams.

~~1821~~ straipsnis

Nepaprastosios padėtys

1. Tais atvejais, kai dėl išskirtinai didelio trečiųjų ~~šalių~~ šalių piliečių, kurie turi būti grąžinti, skaičiaus atsiranda nenumatyta didelė našta valstybės narės sulaikymo centrams arba jos administracinių ar teisminių institucijų darbuotojams, tokia valstybė narė, kol tęsiasi išskirtinė padėtis, gali nuspręsti, kad būtų numatyti ilgesni negu ~~1518~~ 1518 straipsnio 2 dalies trečioje pastraipoje nustatyti teisminės peržiūros laikotarpiai ir būtų imamasi skubių priemonių dėl sulaikymo sąlygų, nukrypstančių nuo ~~1619~~ 1619 straipsnio 1 dalyje ir ~~1720~~ 1720 straipsnio 2 dalyje nustatytų sąlygų.
2. Jei atitinkama valstybė narė imasi tokių išskirtinių priemonių, ji apie tai informuoja Komisiją. Ji taip pat informuoja Komisiją, kai tik nebelieka priežasčių taikyti šias išskirtines priemones.
3. Šio straipsnio nuostatos nesuteikia galimybės valstybėms narėms nukrypti nuo jų bendros pareigos imtis visų būtinų bendro ar specialaus pobūdžio priemonių, kad būtų užtikrintas pagal šią direktyvą numatytas jų pareigų vykdymas.

↓ naujas

V SKYRIUS PASIENIO PROCEDŪRA

22 straipsnis

Pasienio procedūra

1. Valstybės narės nustato grąžinimo procedūras, taikomas neteisėtai esantiems trečiųjų šalių piliečiams, turintiems prievolę grįžti po to, kai pagal Reglamento (ES) .../...

[*Prieglobsčio procedūrų reglamentas*] 41 straipsnį priimamas sprendimas atmesti tarptautinės apsaugos prašymą.

2. II, III ir IV skyrių nuostatos taikomos pagal 1 dalį atliekamoms grąžinimo procedūroms, nebent šiame skyriuje numatyta kitaip.
3. Sprendimai grąžinti, priimti pagal šio straipsnio 1 dalį atliekant grąžinimo procedūras, pateikiami nacionalinės teisės aktuose nustatyta standartine forma, remiantis 15 straipsnio 3 dalimi.
4. Savanoriško išvykimo laikotarpis nesuteikiamas. Tačiau valstybės narės pagal 9 straipsnį suteikia tinkamą savanoriško išvykimo laikotarpį trečiųjų šalių piliečiams, turintiems galiojančią kelionės dokumentą ir vykdančioms prievolę bendradarbiauti su valstybių narių kompetentingomis institucijomis visais grąžinimo procedūrų etapais, kaip nustatyta 7 straipsnyje. Valstybės narės reikalauja, kad atitinkami trečiųjų šalių piliečiai iki išvykimo perduotų savo galiojančius kelionės dokumentus kompetentingai institucijai.
5. Valstybės narės suteikia ne ilgesnį nei 48 valandų laikotarpį pateikti skundui dėl sprendimo grąžinti, pagrįsto galutiniu sprendimu atmesti tarptautinės apsaugos prašymą, priimtu pagal Reglamento (ES) .../... [*Prieglobsčio procedūrų reglamentas*] 41 straipsnį valstybių narių pasienyje arba tranzito zonoje.
6. Sprendimo grąžinti vykdymas automatiškai sustabdomas per skundo pateikimo pirmojoje instancijoje laikotarpį ir, kai tas skundas pateikiamas per nustatytą laikotarpį, kol skundas nagrinėjamas, kai yra pavojus, kad bus pažeistas negrąžinimo principas ir kai taikoma viena iš šių dviejų sąlygų:
 - a) po to sprendimo atmesti tarptautinės apsaugos prašymą priėmimo pagal Reglamento (ES) .../... [*Prieglobsčio procedūrų reglamentas*] 41 straipsnį paaikškėjo arba atitinkamas trečiosios šalies pilietis pateikė naujos informacijos ar faktų, dėl kurių labai pasikeičia atskiro atvejo konkrečios aplinkybės, arba
 - b) dėl sprendimo atmesti tarptautinės apsaugos prašymą, priimto pagal Reglamento (ES) .../... [*Prieglobsčio procedūrų reglamentas*] 41 straipsnį, nebuvo atlikta veiksminga teisminė peržiūra pagal to reglamento 53 straipsnį.

Jeigu pateikiamas tolesnis skundas dėl pirmojo arba vėlesnio sprendimo dėl skundo, ir visais kitais atvejais, sprendimo grąžinti vykdymas nesustabdomas, išskyrus atvejus, kai teismas nusprendžia kitaip, deramai atsižvelgdamas į atskiro atvejo konkrečias aplinkybes, pareiškėjo prašymu arba veikdamas *ex officio*.

Valstybės narės nustato, kad sprendimas dėl atitinkamo asmens prašymo laikinai sustabdyti sprendimo grąžinti vykdymą turi būti priimtas per 48 valandas nuo atitinkamo trečiosios šalies piliečio tokio prašymo pateikimo. Atskirais atvejais, esant sudėtingoms faktinėms ar teisinėms aplinkybėms, kompetentinga teisminė institucija gali pratęsti šioje dalyje nustatytus terminus.

7. Siekdamas pasirengti grąžinimui arba atlikti išsiuntimo procesą, arba abiem atvejais valstybės narės gali tęsti sulaikymą trečiosios šalies piliečio, kuris buvo sulaikytas pagal Direktyvos (ES) .../... [*Priėmimo sąlygų direktyvos nauja redakcija*] 8 straipsnio 3 dalies d punktą pagal procedūrą, atliktą taikant Reglamento (ES) .../... [*Prieglobsčio procedūrų reglamentas*] 41 straipsnį, ir kuriam taikomos grąžinimo procedūros pagal šio skyriaus nuostatas.

Sulaikymas trunka kuo trumpiau ir ne ilgiau kaip keturis mėnesius. Jis gali trukti tik tol, kol tinkamai vykdomas pasiruošimas išsiuntimui.

Jeigu sprendimas grąžinti negali būti įvykdytas per maksimalų šioje dalyje nurodytą laikotarpį, trečiosios šalies pilietis gali būti toliau sulaikomas pagal 18 straipsnį.

↓ 2008/115/EB (pritaikytas)

VI SKYRIUS **BAIGIAMOSIOS NUOSTATOS**

~~19~~ 23 straipsnis

Atskaitomybė

Komisija kas trejus metus pateikia ataskaitą Europos Parlamentui ir Tarybai apie šios direktyvos taikymą valstybėse narėse ir poreikis siūlo pakeitimus.

~~Komisija pirmąją ataskaitą pateikia ne vėliau kaip iki 2013 m. gruodžio 24 d. ir daugiausia dėmesio skiria visų pirma 11 straipsnio, 13 straipsnio 4 dalies ir 15 straipsnio taikymui valstybėse narėse. Atsižvelgdama į 13 straipsnio 4 dalį, Komisija valstybėse narėse visų pirma įvertina papildomą finansinį ir administracinį poveikį.~~

~~20~~ 24 straipsnis

Perkėlimas į nacionalinę teisę

~~1. Valstybės narės užtikrina, kad įsigaliojusių įstatymai ir kiti teisės aktai, būtini šiai direktyvai įgyvendinti ne vėliau kaip iki 2010 m. gruodžio 24 d. Atsižvelgdamos į 13 straipsnio 4 dalį, valstybės narės užtikrina, kad įsigaliojusių įstatymai ir kiti teisės aktai, būtini šiai direktyvai įgyvendinti ne vėliau kaip iki 2011 m. gruodžio 24 d. Jos nedelsdamos perduoda Komisijai tų priemonių tekstus.~~

~~Valstybės narės, tvirtindamos šias priemones, daro jose nuorodą į šią direktyvą, arba tokia nuoroda daroma jas oficialiai skelbiant. Tokios nuorodos darymo tvarką nustato valstybės narės.~~

~~2. Valstybės narės pateikia Komisijai šios direktyvos taikymo srityje priimtų pagrindinių nacionalinės teisės nuostatų tekstus.~~

~~21~~ 24 straipsnis

Ryšys su Šengeno konvencija

Ši direktyva pakeičia Konvencijos dėl Šengeno susitarimo įgyvendinimo 23 ir 24 straipsnių nuostatas.

↓

25 straipsnis

Perkėlimas į nacionalinę teisę

1. Valstybės narės užtikrina, kad įsigaliojusių įstatymai ir kiti teisės aktai, būtini, kad šios direktyvos 6–10 straipsnių, 13 straipsnio, 14 straipsnio 3 dalies, 16 straipsnio, 18

straipsnio ir 22 straipsnio būtų laikomasi ne vėliau kaip nuo [šėši mėnesiai po įsigaliojimo dienos] ir 14 straipsnio 1 ir 2 dalių ne vėliau kaip nuo [vieni metai po įsigaliojimo dienos]. Jos nedelsdamos ~~perduoda~~ pateikia Komisijai tų teisės aktų nuostatų tekstą.

Valstybės narės, priimdamos tas nuostatas, daro jose nuorodą į šią direktyvą arba tokia nuoroda daroma jas oficialiai skelbiant. Jos taip pat turi įtraukti teiginį, kad galiojančiuose įstatymuose ir kituose teisės aktuose pateiktos nuorodos į direktyvą, kurią panaikina ši direktyva, laikomos nuorodomis į šią direktyvą. Nuorodos darymo tvarką ir minėto teiginio formuluotę nustato valstybės narės.

2. Valstybės narės pateikia Komisijai šios direktyvos taikymo srityje priimtų nacionalinės teisės aktų pagrindinių nuostatų tekstus.

26 straipsnis

Panaikinimas

Direktyva 2008/115/EB panaikinama nuo [...] [*diena po antros datos, nurodytos 25 straipsnio 1 dalies pirmoje pastraipoje*], nedarant poveikio valstybių narių pareigoms, susijusioms su direktyvos, nurodytos I priede, perkėlimo į nacionalinę teisę terminais.

Nuorodos į panaikintą direktyvą laikomos nuorodomis į šią direktyvą ir skaitomos pagal II priede pateiktą atitikties lentelę.

↓ 2008/115/EB

~~227~~ *227* straipsnis

Įsigaliojimas

Ši direktyva įsigalioja dvidešimtą dieną ~~nuo~~ jos paskelbimo *Europos Sąjungos oficialiajame leidinyje*.

↓

[...] straipsniai [*straipsniai, kurie nepakeisti, palyginti su panaikinama Direktyva*] taikomi nuo [...] [*diena po antros datos, nurodytos 25 straipsnio 1 dalies pirmoje pastraipoje*].

↓ 2008/115/EB (pritaikytas)

~~2328~~ *2328* straipsnis

Adresatai

Ši direktyva pagal Sutartis skirta valstybėms narėms ~~pagal Europos bendrijos steigimo sutartį~~.

Priimta Briuselyje

*Europos Parlamento vardu
Pirmininkas*

*Tarybos vardu
Pirmininkas*